

HELMIMETSÄN TUPA

OMAVALVONTASUUNNITELMA

Helmimetsän Tupa

OMAVALVONTASUUNNITELMAN SISÄLTÖ

1 PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT	2
2 OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN	3
3 TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET	6
4 OMAVALVONNAN TOIMEENPANO	**Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**
5 ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET	18
6 PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA	25
7 ASIAKASTURVALLISUUS	31
8 ASIAKASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN	40
9 YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA	44
10 OMAVALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA	45

Helmimetsän Tupa

1 PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT

Palveluntuottaja
Helmimetsän Oy
Y-tunnus: 3492613-5

Palvelu-/toimintayksikkö
Helmimetsän Tupa
Pihlajamäentie 13, 35300 ORIVESI

Palvelumuoto
Helmimetsän Tupa on vaativan tason 4-paikkainen, kodinomainen lastensuojeluyksikkö, joka tarjoaa lastensuojelun sijaishuoltoa huostaanotetuille 13–17-vuotiaille lapsille. Pääpainoina päihde- ja riippuvuustyöskentely/-pysäytys, luontokasvatus ja eläinavusteisuus.

Vastuu-/esihenkilöt

- Yksikönjohtaja, Suvi Jämsä p. 044-902 2558 / suvi.jamsa@helmimetsa.fi
- Vastaava ohjaaja, Jonna Pihlajamäki p. 044-902 2091 / jonna.pihlajamaki@helmimetsa.fi

Vastuuhenkilöiden yhteissähköposti: tupa@helmimetsa.fi

Yksityisen palveluntuottajan lupatiedot

Aluehallintoviraston myönteinen lupapäätös:	27.10.2025
Palveluala rekisteröinnissä:	Lastensuojelun laitospalvelu (2122)

Alihankintana toteutettujen ostopalveluiden tuottajat

- **Päihdelääketieteen asiantuntijalääkäri Harri Seppälä, Terveystalo**
  Henkilöstön konsultatiivinen päihdelääkärin tuki.
- **Kiiteistöhuolto Villein Oy (y-tunnus 2429395-2)**
  Kiinteistön huoltotyöt, talvikunnossapito ym.
- **Sähköinen asiakastietojärjestelmä Nappula**
  Sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmä, asiakastietojen hallintaan ja kirjaamiseen.
- **Työvuorovelho**
  Sähköinen työvuorosuunnittelujärjestelmä työvuorojen suunnitteluun ja henkilöstöresurssien hallintaan.
- **Securitas turvallisuuspalvelut**
- **Kiinteistöosakeyhtiö Könkään Pahka Jussi**
  Retket (Yhteistyökumppani Lapin majoitustoiminnassa)

Ostopalvelujen laadun ja asiakasturvallisuuden varmistaminen
Helmimetsän Tupa vastaa palvelukokonaisuudesta ja alihankintana tuotettujen palvelujen laadusta. Laatua ja asiakasturvallisuutta taataan ostopalvelusopimuksilla ja palaute-/yhteistyöpalavereiden kautta.

2 OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN

Omavalvonnasta yleisesti

Helmimetsän Tuvan omavalvonta perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettuun lakiin (741/2023), erityisesti sen 27 §:ään, sekä Valviran määräykseen 1/2024 sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta.

Omavalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että Helmimetsän Tuvalla toteutettava lastensuojelun sijaishuolto on laadukasta, turvallista ja lapsen edun mukaista sekä että henkilöstö on riittävää ja lasten oikeudet ja hyvä kohtelu toteutuvat.

Omavalvontasuunnitelma kattaa Helmimetsän Tuvan koko toiminnan sekä ne ulkopuolisilta palveluntuottajilta hankittavat palvelut, joiden järjestämisestä Helmimetsän Oy vastaa. Se toimii päivittäisen työn ohjaamisen, arvioinnin ja kehittämisen välineenä. Omavalvonta on osa yksikön jokapäiväistä toimintaa eikä pelkästään erillinen asiakirja. Palveluntuottaja, yksikön vastuuhenkilö sekä koko henkilöstö vastaavat omalta osaltaan omavalvonnan toteuttamisesta käytännön työssä.

Omavalvonnan avulla tunnistetaan, arvioidaan ja ehkäistään toimintaan liittyviä riskejä sekä varmistetaan asiakasturvallisuus. Havaitut poikkeamat, vaara- ja haittatapahtumat sekä läheltä piti -tilanteet ilmoitetaan, kirjataan ja käsitellään yksikön vaaratapahtumien ilmoitus- ja oppimismenettelyn mukaisesti. Tavoitteena on oppia tapahtumista, kehittää toimintaa sekä ehkäistä vastaavien tilanteiden toistuminen. Riskienhallinnan käytännöt ja ilmoitusmenettelyt kuvataan tarkemmin omavalvontasuunnitelman luvussa 4.

Omavalvontasuunnitelmaa laadittaessa, arvioitaessa ja päivitettäessä huomioidaan lapsilta, heidän läheisiltään sekä henkilöstöltä säännöllisesti kerättävä palaute. Lisäksi hyödynnetään yhteistyökumppaneilta saatuja havaintoja ja palautetta. Toiminnan kehittämisessä huomioidaan myös valvontaviranomaisten antama ohjaus ja päätökset sekä toimintaan kohdistuvat valvontahavainnot.

Omavalvonta on osa arkeamme Helmimetsän Tuvalla. Sen avulla huolehdimme siitä, että jokainen meillä asuva lapsi saa tarvitsemaansa tukea, lämpöistä huolenpitoa ja turvaa. Haluamme myös, että lapsen perhe tulee kuulluksi, kohdatuksi ja tuetuksi.

Helmimetsän Tuvan toimintaa ja omavalvontaa ohjaavat erityisesti seuraavat säädökset:

- YK yleissopimus lapsen oikeuksista (SopS 59–60/1991)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023)
- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)

Muut toimintaa ohjaavat määräykset, oppaat ja sopimusehdot:

- Valviran määräys 1/2024: Määräys sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta

- Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2021:6: *Turvallinen lääkehoito – Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen*
- Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot palveluhankinnoissa (JYSE 2025 PALVELUT), silloin kun niitä sovelletaan palveluntuottajan sopimussuhteissa

Lisäksi toimintaa ohjaavat muu soveltuva lainsäädäntö, viranomaismääräykset sekä palveluntuottajan sopimusvelvoitteet.

Omavalvonnan suunnittelusta vastaavat henkilöt

Helmimetsän Tuvan omavalvonnan suunnittelusta, omavalvontasuunnitelman laatimisesta, seurannasta, päivittämisestä ja siihen liittyvästä raportoinnista vastaa yksikönjohtaja Suvi Jämsä.

Omavalvontasuunnitelma laaditaan, arvioidaan ja päivitetään yhteistyössä yksikön vastaavan ohjaajan ja muun henkilöstön kanssa. Henkilöstö osallistuu omavalvonnan toteuttamiseen osana päivittäistä työtään. Jokaisen työntekijän vastuulla on toimia omavalvontasuunnitelman ja yksikön ohjeistusten mukaisesti, tunnistaa toimintaan liittyviä riskejä ja epäkohtia sekä tuoda esiin havaintojaan ja kehittämisehdotuksiaan.

Omavalvontasuunnitelman laatimisessa ja päivittämisessä huomioidaan myös Tuvan lasten ja heidän läheistensä näkemykset. Osallisuutta toteutetaan lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden esimerkiksi arjen kohtaamisissa, omaohjaajakeskusteluissa, perhetapaamisissa sekä yksilöllisissä ja yhteisissä keskusteluissa.

Tuvalla järjestetään maanantaisin Tupa-kokous, jossa käsitellään lasten kanssa myös omavalvontaan liittyviä asioita, kuten turvallisuutta, hyvää kohtelua, yhteisiä toimintatapoja ja lasten esiin nostamia kehittämistarpeita.

Henkilöstön havaintoja ja kehittämisehdotuksia käsitellään osana päivittäistä tiedonkulkua, tiimityöskentelyä ja henkilöstöpalavereita. Havaitut puutteet ja kehittämistarpeet arvioidaan, ja niiden perusteella sovitaan tarvittavista korjaavista toimenpiteistä sekä niiden toteutumisen seurannasta.

Omavalvontasuunnitelma pidetään henkilöstön saatavilla. Henkilöstö perehdytetään suunnitelman sisältöön ja sen mukaisiin toimintatapoihin. Suunnitelmaan tehdyistä olennaisista muutoksista tiedotetaan henkilöstölle muun muassa kuukausittaisissa yksikköpalavereissa, ja muutokset huomioidaan tarvittaessa perehdytyksessä sekä yksikön toimintakäytäntöjen kehittämisessä.

Omavalvontasuunnitelman seuranta ja päivittäminen

Helmimetsän Tuvan omavalvonnan toteutumista seurataan jatkuvasti osana päivittäistä toimintaa, johtamista ja henkilöstöpalavereita. Seurannassa hyödynnetään henkilöstön havaintoja, vaara- ja haittatapahtumailmoituksia, lapsilta ja läheisiltä saatua palautetta sekä valvontaviranomaisten ohjausta ja päätöksiä. Havaitut puutteet käsitellään henkilöstön kanssa ja niiden korjaamiseksi toteutetaan tarvittavat toimenpiteet.

Omavalvonnan toteutumisesta laaditaan neljän kuukauden välein kirjallinen seurantaselvitys, jossa kuvataan keskeiset havainnot, havaitut puutteet ja niiden korjaamiseksi tehdyt tai suunnitellut toimenpiteet. Selvitys ja sen perusteella tehdyt muutokset julkaistaan Helmimetsän Oy verkkosivuilla ja

pidetään nähtävillä Helmimetsän Tuvan yleisissä tiloissa. Julkaistavat tiedot eivät sisällä salassa pidettäviä tietoja.

Yksikönjohtaja Suvi Jämsä vastaa omavalvonnan seurannasta, seurantaselvityksen laatimisesta ja julkaisemisesta sekä tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteutumisen seurannasta.

Omavalvontasuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa toiminnan, toimintatapojen tai lainsäädännön muuttuessa sekä seurannassa havaittujen kehittämistarpeiden perusteella. Suunnitelman ajantasaisuus arvioidaan säännöllisesti, mutta neljän kuukauden välein tehtävä seurantaselvitys ei edellytä koko suunnitelman uudelleenkirjoittamista.

Omavalvontasuunnitelman julkisuus

Helmimetsän Tuvan omavalvontasuunnitelma laaditaan ja ylläpidetään sähköisesti.

Ajantasainen omavalvontasuunnitelma julkaistaan Helmimetsän Oy verkkosivuilla osoitteessa www.helmimetsa.fi ja pidetään julkisesti nähtävillä Helmimetsän Tuvan yleisissä tiloissa.

Omavalvontasuunnitelma laadittu: 12.6.2025

Viimeisin päivitys: 23.10.2026

Omavalvontasuunn.itelman vastuuhenkilö ja hyväksyjä: yksikönjohtaja Suvi Jämsä

Helmimetsän Tupa

3 TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET

Helmimetsän Tupa on pieni, kodinomainen, päihde- ja riippuvuustyöskentelyyn/pysäytykseen painottuva sijaishuoltoyksikkö, joka tarjoaa ympärivuorokautista hoivaa ja kasvatusta 13–17-vuotiaille lapsille. Sijoitusmuotoja ovat lastensuojelulain mukainen huostaanotto, kiireellinen sijoitus tai avohuollon tukitoimiin perustuva sijoitus, aina lapsen yksilöllinen tuen tarve huomioiden. Asiakaspaikkoja Tuvalla on 4.

Tavoitteenamme on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia, kasvua ja kuntoutumista turvallisessa, yhteisöllisessä ja luonnon läheisessä ympäristössä. Työskentelymme perustuu yksilölliseen päihdekuntoutukseen, luottamukselliseen vuorovaikutukseen, arjen taitojen vahvistamiseen ja arvostavaan kohtaamiseen. Näemme lapsen päihteiden käytön takana, kohtaamme hänet omana itsenään, kunnioittavasti ja aidosti. Jokaisella lapsella on oikeus tulla nähdyksi kokonaisena ihmisenä, ei vain haasteidensa kautta.

Jokaiselle lapselle laaditaan yksilöllinen päihdekuntoutumista tukeva viikko-ohjelma, jossa huomioidaan hänen omat tarpeensa ja tavoitteensa. Tuvan arkea rytmittää selkeä ja ennakoitava viikkoaikataulu, joka tukee turvallisuuden tunnetta ja arjen hallintaa. Toimintamme pohjautuu vahvaan ammattietiikkaan, vastuulliseen tiimityöhön ja inhimilliseen kohtaamiseen - suhdetyöskentelyyn.

Jokaiselle lapselle nimetään kaksi omaohjaajaa, jotka vastaavat ensisijaisesti lapsen hoidon ja kasvatuksen toteutumisesta yhteistyössä Tuvan muun henkilöstön kanssa. Omaohjaajat ja Tuvan sairaanhoitaja kokoontuvat säännöllisesti arvioimaan lapsen tilannetta ja suunnittelemaan hänen tarvitsemaansa tukea. Koko työryhmä osallistuu lapsen arjen ja hoidon toteuttamiseen, mikä varmistaa asioiden jatkuvuuden myös omaohjaajien poissa ollessa.

Arvot ja toimintaperiaatteet

"Tule versona, lähde taimena" kiteyttää toimintamme yksilökeskeisyyden, viitaten kasvuun ja kehittymiseen pikkuruisesta siemenen versosta alkaen. Jokainen meille sijoitettu lapsi aloittaa matkansa pienestä, kuten verso tai taimi ja kehittyy vähitellen oikeilla ravinteilla ja kasvuolosuhteilla vahvaksi, kukoistavaksi, eheäksi yksilöksi. Tällä haluamme symboloida lapsen henkilökohtaista matkaa, jossa pienestä alusta, ympäristön tukemana, syntyy suuri ja ainutlaatuinen lopputulos.

Yhteisöllisyys

Helmimetsän Tuvalla yhteisöllisyys on turvallisen ja kodinomaisen arjen perusta. Haluamme rakentaa yhteisön, jossa jokainen lapsi kokee kuuluvansa joukkoon, tulevansa nähdyksi omana itsenään ja olevansa tärkeä osa Tupaa. Yhteisömme rakentuu luottamuksesta, avoimuudesta, yhdessä tekemisestä ja toistemme kunnioittamisesta. Myös lapsen perhe ja läheiset ovat tärkeä osa hänen elämäänsä ja yhteistä työskentelyämme.

Tuvalla yhteisöllisyys ei rajoitu viikko-ohjelmaan merkittyihin toimintapäiviin tai Tupa-tuokioihin, vaan se elää mukana tavallisessa arjessa. Meillä pelataan paljon, leikitään perinteisiä lasten leikkejä, soitetaan yhdessä eritoten kitaraa ja pianoa, ihmetellään luontoa ja keksitään välillä tekemistä ihan hetken mielijohteesta. Syksystä kevääseen Tuvan takassa palaa tuli, ja joskus se sytytetään tunnelman

vuoksi keskellä kesäiltaakin. Talvikaudella on käyty yhdessä avannossa pari kertaa viikossa, ja lasten toiveesta sulkapallosta on tullut yksi yhteisistä perus-puuhistamme.

Yhteisöllisyys näkyy myös yhdessä suunnitelluissa ja toteutetuissa asioissa. Kesällä 2026 teimme koko Tuvan yhteisen mökkiretken, ja syksyllä 2026 pihapiirin halliin valmistui yhdessä rakennettu Tupa-Gym. Sieltä löytyy muun muassa kiipeilyseinä, voimaharjoitteluvälineitä ja tietenkin myös rummut – koska miksipä ei! Järjestämme yhteisiä pihatalkoita ja suunnittelemme tapahtumia, kuten metsäkonserttia kylän väelle. Näin lapset saavat kokemuksia siitä, että omilla ajatuksilla on merkitystä ja yhdessä voidaan saada aikaan jotakin, mistä myös muut pääsevät iloitsemaan.

Kannustamme lapsia osallistumaan yhteisen arjen suunnitteluun ja vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin. Yhdessä tekeminen tarjoaa luontevia mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutusta, vastuunottoa, toisten huomioimista ja ristiriitojen ratkaisemista. Jokaisen lapsen yksilöllisyys, kiinnostuksen kohteet ja voimavarat huomioidaan, eikä yhteisöllisyys tarkoita sitä, että kaikkien pitäisi osallistua kaikkeen samalla tavalla.

Meille on tärkeää, että myös Tuvan aikuiset uskaltavat heittäytyä, hassutella ja olla välillä sopivasti lapsenmielisiä. Lapsella on oikeus leikkiä, nauraa, innostua ja kokea tavallisen lapsuuden iloja, vaikka hänen elämässään olisi ollut paljon vaikeita asioita. Haluamme, että Tuvalla on tilaa myös huolettomuudelle, yhteisille nauruille ja niille hetkille, jolloin ei tarvitse kuntoutua tai suorittaa mitään – saa vain olla lapsi.

Meille yhteisöllisyys on ennen kaikkea yhdessä elämistä. Turvalliset ihmissuhteet ja yhteiset kokemukset rakentavat luottamusta, jonka varaan myös lapsen muu kuntouttava työskentely voi vähitellen rakentua.

Päihde- ja riippuvuustyö

Helmimetsän Tuvalla päihde- ja riippuvuustyöskentelyn lähtökohtana on lapsen kokonaisvaltainen hyvinvointi, sekä turvallisen ja mielekkään arjen rakentaminen. Tavoitteena on vähentää päihteiden käyttöön ja riippuvuuskäyttäytymiseen liittyviä haittoja sekä tukea lasta löytämään elämäänsä asioita, ihmissuhteita ja kokemuksia, jotka vahvistavat hänen haluaan ja mahdollisuuksiaan elää päihteettömästi. Työskentely perustuu lapsen yksilölliseen kohtaamiseen, luottamuksellisen aikuissuhteen rakentamiseen ja pitkäjänteiseen suhdetyöskentelyyn. Päihteiden ’’tilalle’’ ei riitä tyhjyys – tarvitaan elämää, joka tuntuu omalta!

Tuvan kodinomainen arki ja rauhallinen maaseutuympäristö tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia kuntouttavaan työskentelyyn. Keskeisiä menetelmiä ovat eläinavusteinen toiminta, luonto- ja seikkailukasvatus, liikkuminen ja yhdessä tekeminen. Lapsen kanssa etsitään aktiivisesti hänen omia kiinnostuksen kohteitaan ja vahvuuksiaan sekä tuetaan niiden toteutumista esimerkiksi harrastusten, erilaisten lajikokeilujen ja uusien kokemusten kautta. Tarkoituksena on löytää lapselle mielekästä ja merkityksellistä tekemistä, joka vahvistaa hyvinvointia ja tarjoaa vaihtoehtoja päihteiden käytölle myös sijoituksen jälkeen.

Työskentelyä tukee Tuvan viikko-ohjelma, joka tuo arkeen ennakoitavuutta, säännöllisyyttä ja yhteistä tekemistä. Arjessa harjoitellaan elämänhallinnan taitoja, vahvistetaan itsetuntemusta ja myönteistä

minäkuvaa sekä tuetaan turvallisten ihmissuhteiden rakentumista. Lapsen yksilölliset tarpeet, voimavarat ja kiinnostuksen kohteet huomioidaan työskentelyn suunnittelussa ja toteutuksessa.

Mikäli lapsella ilmenee päihteiden käyttöä sijoituksen aikana, tilannetta arvioidaan yhdessä lapsen ja tarvittavien yhteistyötahojen kanssa. Tarvittaessa Tuvalla voidaan toteuttaa yksilöllisesti suunniteltu juurrutus- eli pysäytysjakso. Sen tavoitteena on pysäyttää päihteiden käyttöön liittyvä haitallinen kehitys, rauhoittaa lapsen tilannetta ja vahvistaa hänen kiinnittymistään Tuvan aikuisiin, turvalliseen arkeen ja kuntouttavaan työskentelyyn. Jakson sisältö ja tarvittavat tukitoimet suunnitellaan lapsen tilanteen ja tarpeiden mukaisesti.

Tuvan päihde- ja riippuvuustyöskentely on ensisijaisesti suhdetyöskentelyä, kasvatuksellista ja kuntouttavaa arjen tukea. Lääkinnällistä päihdehoitoa toteutetaan tarvittaessa lääkärin määräyksen ja yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaisesti. Päihdetyöskentelyn tavoitteena on vahvistaa lapsen omia voimavaroja, elämänhallintaa ja valmiuksia rakentaa mahdollisimman turvallista ja mielekästä elämää myös sijoituksen jälkeen.

Päihdetyöskentelyssä huomioidaan myös sijoituksen jälkeinen aika. Tavoitteena on rakentaa yhteistyössä lapsen, hänen asioistaan vastaavan sosiaalityöntekijän, mahdollisen jälkihuollon sosiaalityöntekijän ja muiden tarvittavien tahojen kanssa päihdetyölle mahdollisimman katkeamaton jatkumo myös lapsen itsenäistyessä. Pyrimme siihen, että lapsen tarpeisiin soveltuvista avohuollon ja matalan kynnyksen palveluista muodostuu hänen arkeaan ja päihteettömyyttään tukeva kokonaisuus, johon hänen on mahdollisimman helppo kiinnittyä.

Neuropsykiatrinen tuki

Helmimetsän Tuvalla neuropsykiatrinen osaaminen on luonteva osa päivittäistä kasvatustyötä. Lähtökohtanamme on ymmärtää lapsen yksilöllistä tapaa hahmottaa ympäristöään, säädellä tunteitaan ja toimia erilaisissa tilanteissa. Emme näe neuropsykiatrisia erityispiirteitä lapsen vajavaisuuksina, vaan haluamme tunnistaa hänen vahvuutensa ja löytää juuri hänelle sopivia tapoja toimia ja oppia.

Arjessa tämä tarkoittaa ennen kaikkea selkeyttä, ennakoitavuutta ja johdonmukaista aikuisen tukea. Autamme lasta esimerkiksi päivän ja tehtävien jäsentämisessä, toiminnan aloittamisessa, siirtymätilanteissa, tunteiden tunnistamisessa ja säätelyssä sekä haastavien tilanteiden ratkaisemisessa. Keinoja sovelletaan lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan, ja tavoitteena on vahvistaa vähitellen hänen omia taitojaan ja kokemustaan pärjäämisestä.

Meille neuropsykiatrinen ymmärrys tarkoittaa myös sitä, että pysähdymme pohtimaan lapsen käyttäytymisen taustalla olevia tarpeita. Esimerkiksi lapsen usein kuuntelema tai soittama musiikki voi aikuisesta tuntua kuormittavalta, mutta lapselle se saattaa olla tärkeä tapa rauhoittua tai säädellä omaa oloaan. Sen sijaan, että puuttuisimme tilanteeseen vain aikuisen näkökulmasta, pyrimme ymmärtämään, mitä lapsi tarvitsee, ja etsimään yhdessä ratkaisuja, joissa huomioidaan myös muiden tarpeet. Ajatuksena on ettei kaikkea lapsen toimintaa tarvitse ensisijaisesti muuttaa, joskus aikuisen on muutettava omaa tapaansa tulkita sitä.

Neuropsykiatrisessa työskentelyssä korostuvat siis myönteinen kohtaaminen, onnistumisten huomaaminen ja lapsen oman ajattelun vahvistaminen. Harjoittelemme yhdessä vaihtoehtoisia tapoja käsitellä vaikeita tunteita ja tilanteita, jotta lapsi löytää itselleen toimivia keinoja myös silloin, kun arki

tuntuu kuormittavalta. Nämä taidot tukevat jokaisen lapsen hyvinvointia riippumatta siitä, onko hänellä neuropsykiatrista diagnoosia.

Tuvan työryhmällä on laaja-alaista kokemusta ja osaamista lasten yksilöllisessä tukemisessa, ja osalla ohjaajista on lisäksi neuropsykiatriseen valmennukseen liittyvää koulutusta. Osaamista hyödynnetään päivittäin osana yhteistä arkea ja lapsen kanssa tehtävää kuntouttavaa työskentelyä. Työryhmän osaamista ja lisäkoulutuksen tarvetta arvioidaan säännöllisesti suhteessa lasten yksilöllisiin tarpeisiin. Arvioinnissa huomioidaan myös mahdollisuudet täydentää henkilöstön osaamista neuropsykiatrisen valmennuksen ja muiden kuntouttavaa työskentelyä tukevien koulutusten avulla.

Luonto- ja seikkailukasvatus

Helmimetsän Tuvalla luonto, yhdessä tekeminen ja yhteiset elämykset ovat tärkeä osa lasten arkea, hyvinvointia ja kuntoutumista. Luonnossa liikkuminen tarjoaa mahdollisuuksia rauhoittumiseen, onnistumisen kokemuksiin sekä itsesäätelytaitojen, itsevarmuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Haluamme tarjota lapsille mahdollisuuksia nähdä, kokea ja kokeilla uutta sekä löytää luonnosta iloa, voimavaroja ja mielekästä tekemistä.

Tuvalla retkeillään lähes viikoittain Oriveden lähiluonnossa, mutta välillä suunnataan myös kauemmas. Tavoitteenamme on toteuttaa vuosittain 1–2 Lapin-matkaa, joita mahdollistavat osaltaan yhteistyökumppanimme eli *Tupa-kummit*. Ensimmäinen yhteinen isompi Lapin-matkamme toteutui huhtikuussa 2026.

Meille erityisen merkitykselliseksi tavaksi on muodostunut myös toteuttaa mahdollisuuksien mukaan oma Lapin-matka itsenäistymistä lähestyvän lapsen kanssa. Matkalle lähtevät lapsi ja Tuvan aikuisia, ja se tehdään hieman ennen itsenäistymistä. Matka on yhteistä aikaa, elämyksiä ja yhdessäoloa, mutta myös mahdollisuus pysähtyä sen äärelle, mitä kaikkea lapsi on sijoituksensa aikana kokenut, oppinut ja saavuttanut. Haluamme, että lapselle jää matkasta lämpimiä muistoja ja tunne siitä, että hänen kasvunsa ja tuleva uusi elämänvaiheensa ovat juhlistamisen arvoisia.

Yksikkömme on myös ensimmäisenä lastensuojelulaitoksena mukana tavoittelemassa Vihreää lippua, joka on kestävän kehityksen ohjelma ja ympäristösertifikaatti kasvatusalalle. Suomessa Vihreää lippua koordinoi ympäristökasvatusjärjestö FEE. Tuvan arjessa tämä näkyy konkreettisesti ympäristöarvojen korostumisena kaikessa toiminnassamme ja arjen valinnoissa (jätteiden lajittelu, kierrätys, lähiruoka, luonnonläheinen arki, ympäristökasvatus jne). Tuvalle on perustettu kevään 2026 aikana ympäristöraati, joka kokoontuu ympäristöasioiden äärelle. Keväällä 2026 Tuvan ympäristöraadin kanssa on suunniteltu ja toteutettu Vihreä Lippu-tavat, joita toteutamme yhdessä Tuvan arjessa. Tavat ovat nähtävillä Tuvan yhteisissä tiloissa luonto-aiheisena tuotoksena.

Eläinavusteisuus

Helmimetsän Tuvalla eläimet ovat ensimmäisen toimintavuoden aikana muodostuneet tärkeäksi osaksi lasten arkea ja kuntouttavaa työskentelyä. Olemme huomanneet, kuinka suuri merkitys eläimillä voi olla erityisesti lapsen ja Tuvan aikuisten välisen luottamuksen rakentumisessa. Eläinten läsnäolo rentouttaa tilanteita, vähentää jännitystä ja tekee yhdessäolosta luontevaa. Tämä on mahdollistanut

työskentelyn käynnistymisen hyvinkin nopeasti. Eläinten kanssa touhutessa ei tarvitse heti osata puhua vaikeista asioista – usein yhteys syntyy ensin yhteisen tekemisen kautta.

Eläinavusteisuus perustuu aina lapsen omaan kiinnostukseen ja halukkuuteen. Eläinten kanssa toimiminen tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutusta, tunnetaitoja, vastuunottoa ja toisen tarpeiden huomioimista. Eläinten hoitaminen ja niiden kanssa onnistuminen voivat vahvistaa lapsen itseluottamusta ja kokemusta omasta pystyvyydestään. Yhtä arvokkaita ovat hetket, jolloin lapsi saa vain olla eläimen seurassa ilman odotuksia tai suorittamisen painetta.

Tuvan pihapiirin tallissa asuvat vuohiveljekset Mikko, Mauri ja Olli, joiden hoito ja touhujen seuraaminen kuuluvat yhteiseen arkeemme. Läheisellä tallilla asuvat myös Tuvan hevonen Juta ja poni Raipe, joita lapset voivat käydä hoitamassa ja joiden kanssa on mahdollisuus harrastaa ratsastusta yhdessä Tuvan aikuisten kanssa. Tallikäynnit ovat olleet säännöllinen osa toimintaa ensimmäisen vuoden aikana. Syksyllä 2026 Jutalle syntyi varsa nimeltä Ihme, joka pääsee vähitellen osaksi yhteistä tekemistä. Lisäksi Tuvan aikuisten omat koirat (ja joskus kissatkin) ovat usein mukana työvuoroissa tuomassa seuraa ja iloa arkeen.

Eläinavusteisuus näkyy Tuvalla ennen kaikkea tavallisissa arjen hetkissä: eläinten kanssa leikkimisessä, ruokkimisessa, tallilla touhuamisessa, koirien kanssa ulkoilussa ja rauhallisessa yhdessäolossa. Näissä tilanteissa syntyy luontevasti keskusteluja, onnistumisen kokemuksia ja mahdollisuuksia uuden oppimiseen. Samalla lapsia ohjataan huolehtimaan eläinten hyvinvoinnista sekä kunnioittamaan niiden tarpeita ja rajoja.

Meille eläinavusteisuus on osa turvallista ja merkityksellistä arkea. Eläinten avulla voimme kohdata lapsen kiireettömästi, löytää yhteisen sävelen ja rakentaa luottamusta, jonka varaan myös muu kuntouttava työskentely voi vähitellen rakentua.

Aktiivinen perhetyö

Helmimetsän Tuvalla ajattelemme, että lapsen kuntoutus on koko perheen kuntoutusta. Lapsi ei ole irrallinen osa perhettään, vaan hänen läheisensä, ihmissuhteensa ja oma elämänhistoriansa ovat tärkeä osa hänen hyvinvointiaan ja kuntoutumistaan. Haluamme, että perhe kokee olevansa mukana lapsen elämässä ja että myös vanhemmat tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja tuetuiksi sijoituksen aikana.

Perhetyömme lähtökohtana on aito kohtaaminen, luottamuksen rakentaminen ja yhdessä tekeminen. Haluamme vahvistaa lapsen ja hänen läheistensä välistä vuorovaikutusta sekä vanhempien luottamusta omaan vanhemmuuteensa. Jokainen perhe on erilainen, ja siksi työskentelyssä huomioidaan perheen omat voimavarat, vahvuudet, haasteet ja toiveet. Tavoitteet asetetaan yhdessä ja realistisesti, perheen tilannetta ja lapsen etua kunnioittaen. Meille laadukas perhetyö ei ole ylhäältä päin ohjaamista, vaan rinnalla kulkemista, kuuntelemista ja yhteisten ratkaisujen etsimistä.

Perhetyötä toteutetaan aktiivisesti lapsen kotipaikkakunnasta tai välimatkasta riippumatta. Tapaamisia voidaan järjestää perheen kotona, Tuvalla, muussa yhdessä sovitussa paikassa tai etäyhteydellä perheen tilanteen, toiveiden ja mahdollisuuksien mukaan. Yhteyttä lapsen läheisiin pidetään säännöllisesti lapsen tilanteen ja sovittujen käytäntöjen mukaisesti. Myös muut lapselle tärkeät ihmiset,

kuten isovanhemmat, sukulaiset ja ystävät, voivat olla mukana työskentelyssä lapsen edun, toiveiden ja tarvittavien suostumusten mukaisesti.

Teemme tiivistä yhteistyötä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän ja muiden tarvittavien ammattilaisten kanssa, jotta lapsen ja perheen saama tuki muodostaa mahdollisimman johdonmukaisen kokonaisuuden. Työskentelyssä katsomme myös sijoituksen jälkeiseen aikaan. Toiveenamme on, että mahdollisimman moni lapsi voisi palata omaan kotiinsa ja aikanaan itsenäistyä sieltä, mikäli se on lapsen edun ja perheen tilanteen kannalta mahdollista. Vaikka kotiin palaaminen ei aina olisi mahdollista, haluamme tukea lapselle merkityksellisten perhesuhteiden säilymistä ja vahvistumista.

Uskomme, että vaikeissakin tilanteissa perheestä voi löytyä paljon hyvää, jonka varaan rakentaa. Haluamme olla lapsen ja hänen läheistensä rinnalla etsimässä sitä hyvää, vahvistamassa keskinäistä ymmärrystä ja rakentamassa yhdessä turvallisempaa tulevaisuutta.

4 OMAVALVONNAN TOIMEENPANO

RISKIEN- JA LAADUNHALLINTA

Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja niiden korjaaminen

Helmimetsän Tuvan omavalvonta perustuu riskien ja epäkohtien tunnistamiseen, ennaltaehkäisyyn ja korjaamiseen. Tavoitteena on varmistaa, että toiminta on turvallista, laadukasta, lapsen edun mukaista ja lainsäädännön vaatimukset täyttävää. Riskienhallinta on osa jokapäiväistä työtä, eikä ainoastaan erillisiin suunnitelmiin tai ilmoituksiin liittyvää toimintaa.

Toimiva riskienhallinta edellyttää avointa ja turvallista ilmapiiriä, jossa henkilöstö, lapset ja heidän läheisensä uskaltavat tuoda esiin havaintojaan ja huoliaan. Tuvalla haluamme, että mahdollisista epäkohdista voidaan puhua avoimesti ja että myös pienistä havainnoista opitaan. Tarkoituksena ei ole etsiä syyllisiä, vaan tunnistaa tilanteisiin vaikuttavia tekijöitä ja kehittää toimintaa turvallisemmaksi.

Tupa sijaitsee Oriveden maaseudulla omana pienenä yksikkönään, minkä vuoksi riskien ennakointi ja erilaisiin poikkeustilanteisiin varautuminen on erityisen tärkeää. Yksikölle on laadittu varautumissuunnitelma 20.6.2025, ja sitä on päivitetty 13.9.2025. Suunnitelmassa huomioidaan sekä kiinteistöön ja toimintaympäristöön että lasten hoitoon, kasvatukseen ja yksikön toimintaan liittyviä riskejä. Varautumissuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään tarvittaessa toiminnan ja havaittujen riskien perusteella.

Riskienhallinnan vastuut ja organisointi

Helmimetsän Tuvan riskienhallinnan kokonaisuudesta vastaa yksikönjohtaja Suvi Jämsä yhteistyössä vastaavan ohjaaja Jonna Pihlajamäen kanssa. Yksikön turvallisuusvastaava Pekka Saastamoinen osallistuu turvallisuusriskien tunnistamiseen, vaara- ja haittatapahtumien käsittelyyn sekä turvallisuuskäytäntöjen kehittämiseen.

Jokainen työntekijä vastaa omalta osaltaan turvallisten toimintatapojen noudattamisesta, riskien ennakoimisesta ja havaitsemiensa epäkohtien ilmoittamisesta. Riskienhallinta kuuluu koko työryhmälle, ja sen toteutumista seurataan osana päivittäistä työtä, esihenkilötyötä ja kuukausittaisia työryhmäkokouksia.

Havaituille epäkohdille ja riskeille määritellään tarvittavat korjaavat toimenpiteet. Tarvittaessa sovitaan niiden vastuuhenkilöt ja toteutusaikataulut. Yksikönjohtaja seuraa toimenpiteiden toteutumista ja arvioi yhdessä työryhmän kanssa, ovatko tehdyt muutokset parantaneet turvallisuutta.

Palvelun laatuvaatimukset ja laadunhallinta

Helmimetsän Tuvan toiminnan laatuvaatimuksena on turvallinen, suunnitelmallinen ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioiva sijaishuolto, joka toteutuu voimassa olevan lainsäädännön, lastensuojelun laatusuositusten sekä yksikön omavalvontasuunnitelman mukaisesti. Toiminnan keskeisiä tavoitteita ovat lapsen osallisuuden vahvistaminen, turvallinen ja mahdollisimman tavallinen arki sekä oikea-aikainen ja tarpeenmukainen tuki.

Laadunhallinta on osa päivittäistä asiakastyötä, esihenkilöjohtamista ja omavalvontaa. Sen keskeisiä keinoja ovat henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen, säännölliset työryhmäkokoukset,

lasten yksilöllisten tavoitteiden ja asiakastyön seuranta sekä palautteiden ja poikkeamailmoitusten käsittely.

Palvelun laatua arvioidaan lasten ja heidän läheistensä palautteen, henkilöstön havaintojen, vaara- ja haittatapahtumailmoitusten sekä asiakastyön toteutumisen perusteella. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti lapsen turvallisuuteen, kohteluun, osallisuuteen, yksilöllisen tuen toteutumiseen ja sovittujen toimintatapojen noudattamiseen.

Havaitut laatupoikkeamat käsitellään viipymättä. Tarvittavista korjaavista toimenpiteistä sovitaan, niiden toteutumista seurataan ja toimintatapoja kehitetään saatujen havaintojen perusteella. Yksikönjohtaja vastaa laadunhallinnan toteutumisesta ja seurannasta osana yksikön omavalvontaa.

Asiakasturvallisuuteen liittyvät riskit

Tuvan asiakasryhmä koostuu lapsista, joilla voi esiintyä päihteiden käyttöön, aggressiiviseen tai itsetuhoiseen käyttäytymiseen liittyviä haasteita. Lisäksi yksikköön voi kohdistua ulkoisia uhkia, kuten väkivaltaa tai rikollisuutta, jotka voivat vaarantaa lasten ja henkilöstön turvallisuutta.

Keskeisiä asiakasturvallisuuteen liittyviä riskejä ovat muun muassa:

- rajoitustoimenpiteiden virheellinen toteuttaminen tai lapsen epäasiallinen kohtelu
- uuden lapsen saapumiseen ja yksikköön sopeutumiseen liittyvät tilanteet
- lapsen luvaton poistuminen tai poissaolo yksiköstä
- lääkehoitoon liittyvät virheet ja poikkeamat
- tiedonkulkuun, kirjaamiseen ja henkilöstön riittävyyteen liittyvät puutteet
- toimintaympäristöön, kiinteistöön sekä äkillisiin häiriö- ja poikkeustilanteisiin liittyvät riskit.

Riskeihin varaudutaan selkeillä toimintaohjeilla, henkilöstön perehdytyksellä, riittävällä resursoinnilla ja lasten yksilölliset tarpeet huomioivalla työskentelyllä. Riskien tunnistamisessa hyödynnetään myös läheltä piti -tilanteista ja vaaratapahtumista tehtyjä ilmoituksia.

Tuvalla on laadittu erillinen ”hatkaohje” lapsen luvattomien poissaolojen varalle. Lapsen luvattomia poissaoloja pyritään ehkäisemään ennen kaikkea luottamuksellisella suhdetyöskentelyllä, lapsen yksilöllisellä kohtaamisella ja hänen tarpeisiinsa, tunteisiinsa sekä elämäntilanteeseensa tutustumalla. Tavoitteena on rakentaa arkea, jossa lapsi kokee olonsa turvalliseksi, kuulluksi ja tärkeäksi ja jossa vaikeistakin asioista voidaan puhua yhdessä. Jos lapsi kuitenkin poistuu luvatta, toimitaan hatkaohjeen mukaisesti. Lapsen turvallisuudesta huolehditaan, häneen pyritään pitämään yhteyttä ja tilanteessa tehdään tarvittavaa yhteistyötä sosiaalityöntekijän, huoltajien ja viranomaisten kanssa. Tapahtumat kirjataan asianmukaisesti. Lapsen palatessa hänet otetaan vastaan lämpimästi ja ilman syyllistämistä. Hänen vointinsa varmistetaan ja tapahtunutta käsitellään yhdessä, jotta lapsen kokemusta voidaan ymmärtää ja vastaavia tilanteita ehkäistä. Lapselle halutaan välittää viesti siitä, että hän on aina tärkeä ja tervetullut takaisin.

Helmimetsän Tupa

VAARA- JA HAITTATAPAHTUMIEN KÄSITTELY

Vaara- ja haittatapahtumien ilmoittaminen ja käsittely

Helmimetsän Tuvalla vaara- ja haittatapahtumista, läheltä piti -tilanteista sekä havaituista turvallisuusriskeistä ilmoitetaan sähköisellä Microsoft Forms -lomakkeella, joka on ollut käytössä vuoden 2026 alusta lähtien. Henkilöstöä kannustetaan tekemään ilmoituksia matalalla kynnyksellä, jotta mahdollisiin riskeihin voidaan puuttua jo ennen vahingon syntymistä.

Ilmoitukset käsitellään yksikönjohtajan, vastaavan ohjaajan ja turvallisuusvastaavan johdolla, ja niitä käydään yhdessä läpi kuukausittaisissa työryhmäkokouksissa. Kiireellisiin ja vakaviin tilanteisiin reagoidaan välittömästi. Tarvittaessa tapahtunutta käsitellään myös lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa.

Ilmoitusten perusteella selvitetään tapahtumien syitä, sovitaan tarvittavista korjaavista toimenpiteistä ja seurataan niiden toteutumista. Havainnot ja toimenpiteet dokumentoidaan, ja niistä saatua tietoa hyödynnetään henkilöstön yhteisessä oppimisessa sekä turvallisempien toimintatapojen kehittämisessä.

Henkilöstö perehdytetään ilmoitusmenettelyyn, ja sen käyttöä sekä ilmoittamisen merkitystä kerrataan tarvittaessa työryhmäkokouksissa.

Henkilöstön riskienhallinnan osaamisen varmistaminen

Henkilöstön riskienhallinnan osaamista varmistetaan perehdytyksellä, yhteisillä toimintatavoilla sekä tarvittavilla koulutuksilla ja harjoituksilla. Jokainen työntekijä perehdytetään Tuvan keskeisiin turvallisuusriskeihin, toiminta- ja varautumisohjeisiin sekä vaara- ja haittatapahtumien ilmoitusmenettelyyn.

Osaamista ylläpidetään käsittelemällä havaittuja riskejä ja toteutuneita vaaratilanteita yhdessä työryhmän kanssa. Yksikönjohtaja arvioi henkilöstön kanssa mahdolliset lisäperehdytyksen ja koulutuksen tarpeet huomioiden lasten yksilölliset tarpeet ja toiminnassa esiin nousseet havainnot.

Vakavien vaaratapahtumien selvittäminen

Vakaviin vaaratapahtumiin reagoidaan välittömästi. Ensisijaisesti huolehditaan lapsen ja muiden osallisten turvallisuudesta, tarvittavan avun saamisesta ja tilanteen hallinnasta.

Vakavasta vaaratapahtumasta ilmoitetaan viipymättä yksikönjohtajalle ja turvallisuusvastaavalle. Yksikönjohtaja ja turvallisuusvastaava arvioivat tapahtuman vakavuuden, selvittämisen laajuuden sekä tarvittavat jatkotoimenpiteet tilanteen luonteen perusteella.

Tapahtuma dokumentoidaan ja sen selvittäminen aloitetaan tilanteen edellyttämällä tavalla. Selvittämisessä arvioidaan tapahtuman kulku, siihen vaikuttaneet tekijät, mahdolliset puutteet toimintatavoissa sekä tarvittavat korjaavat toimenpiteet. Tavoitteena on avoin ja syyllistämätön käsittely, jossa keskitytään tapahtumasta oppimiseen ja vastaavien tilanteiden ehkäisemiseen.

Vakavista vaaratapahtumista tehdään lainsäädännön edellyttämät ilmoitukset palvelunjärjestäjälle ja valvontaviranomaiselle. Tarvittavat tiedot annetaan myös lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle, huoltajille ja muille asianosaisille heidän tiedonsaantioikeutensa ja salassapitosäännösten mukaisesti.

Vakavan tapahtuman jälkeen arvioidaan myös lapsen ja henkilöstön tarvitsema tuki sekä mahdollisen jälkipuinnin järjestäminen. Sovittujen korjaavien toimenpiteiden toteutumista seurataan osana yksikön omavalvontaa.

LAKISÄÄTEISET ILMOITUSVELVOLLISUUDET

Henkilöstön ilmoitusvelvollisuus ja palveluntuottajan tiedottamisvelvollisuus

Helmimetsän Tuvalla noudatetaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 29 § mukaista ilmoitusvelvollisuutta ja -oikeutta sekä 30 § mukaista palveluntuottajan tiedottamisvelvollisuutta.

Jokaisella Tuvan työntekijällä sekä vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai alihankkijan palveluksessa toimivalla henkilöllä on velvollisuus ilmoittaa viipymättä, jos hän tehtävissään havaitsee tai saa tietoonsa lapsen sosiaali- tai terveydenhuollon toteuttamiseen liittyvän epäkohdan, ilmeisen epäkohdan uhan tai muun lainvastaisuuden. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi lapsen epäasiallinen kohtelu, kaltoinkohtelu, hoidon tai huolenpidon laiminlyönti, lapsen oikeuksien perusteeton rajoittaminen tai asiakasturvallisuutta vaarantavat toimintatavat. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös tilanteita, joissa lapselle ei ole vielä aiheutunut vahinkoa.

Työntekijä tekee ilmoituksen viipymättä yksikönjohtajalle tai vastaavalle ohjaajalle. Ilmoituksen voi tehdä salassapitosäännösten estämättä. Ilmoituksen vastaanottanut henkilö saattaa asian palveluntuottajan tietoon, ja yksikönjohtaja huolehtii siitä, että epäkohta selvitetään ja sen korjaamiseksi ryhdytään viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Jos epäkohtaa, sen ilmeistä uhkaa tai muuta lainvastaisuutta ei korjata viivytyksettä, ilmoituksen vastaanottaneella henkilöllä on velvollisuus ilmoittaa asiasta valvontaviranomaiselle eli Lupa- ja valvontavirastolle. Myös alkuperäisen ilmoituksen tehneellä työntekijällä on oikeus tehdä ilmoitus itse valvontaviranomaiselle.

Ilmoituksen tehneeseen työntekijään ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen tekemisen vuoksi. Myös ilmoittamisen estäminen on kiellettyä.

Palveluntuottajan ilmoitusvelvollisuus ja ilmoitusten vastaanottajat

Helmimetsän Oy ilmoittaa välittömästi asianomaiselle palvelunjärjestäjälle ja Lupa- ja valvontavirastolle omassa tai alihankkijansa toiminnassa ilmenneistä asiakasturvallisuutta olennaisesti vaarantavista epäkohdista, asiakasturvallisuutta vakavasti vaarantaneista tapahtumista, vahingoista tai vaaratilanteista sekä muista sellaisista puutteista, joita ei ole kyetty tai voida korjata omavalvonnallisin toimenpitein.

Helmimetsän Tuvalla on sijoitettuja lapsia Pirkanmaan hyvinvointialueelta (Pirha), Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta (Varha) ja Kanta-Hämeen hyvinvointialueelta (Oma Häme). Ilmoitus tehdään sille palvelunjärjestäjälle, jonka järjestämisvastuulla ilmoituksen kohteena oleva palvelu on. Jos epäkohta koskee useampaa lasta tai koko yksikön toimintaa, ilmoittamisen tarve arvioidaan kaikkien asianomaisten palvelunjärjestäjien osalta.

Ilmoitusten tekemisessä käytetään seuraavia yhteystietoja:

- Pirkanmaan hyvinvointialue (Pirha): kirjaamo@pirha.fi. Ilmoitus lähetetään tiedoksi myös lapsiperheiden valvontayksikköön osoitteeseen valvonta.lapsiperheet@pirha.fi. Vakavaa vaaratapahtumaa koskevan ilmoituksen otsikkoon merkitään: *Valvontalaki 29 §, Epäkohtailmoitus, vakava vaaratapahtuma, Helmimetsän Oy, Helmimetsän Tupa.*
- Varsinais-Suomen hyvinvointialue (Varha): kirjaamo@varha.fi, puh. 02 313 5913. Valvonta-asiat osoitetaan Varhan valvontakeskukselle.
- Kanta-Hämeen hyvinvointialue (Oma Häme): kirjaamo omahame@omahame.fi ja ohjaus- ja valvontayksikkö valvonta@omahame.fi. Oma Hämeellä on lisäksi yksityisten palveluntuottajien henkilöstölle tarkoitettu epäkohtailmoituskanava verkkosivulla omahame.fi/valvonta.
- Lupa- ja valvontavirasto (LVV): kirjaamo@lvv.fi, puh. 0295 254 000. Valvontalain 29 §:n mukaiset ilmoitukset osoitetaan viraston sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaan ja toimitetaan viraston ajantasaisten asiointiohjeiden mukaisesti.
    -

Yksikönjohtaja vastaa palveluntuottajan ilmoitusten toimittamisesta viipymättä oikeille vastaanottajille sekä ilmoitusten dokumentoinnista. Salassa pidettäviä lapsen tietoja sisältävät ilmoitukset toimitetaan tietoturvallista asiointikanavaa käyttäen, ei tavallisena suojaamattomana sähköpostina.

Henkilöstölle tiedottaminen

Yksikönjohtaja huolehtii siitä, että jokainen työntekijä tuntee valvontalain 29 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuutensa ja -oikeutensa sekä ilmoitusten tekemiseen ja käsittelyyn liittyvät toimintatavat. Ilmoitusvelvollisuus, ilmoittajan suoja ja tarvittavat yhteystiedot käydään läpi perehdytyksessä, ja ohjeita kerrataan tarvittaessa työryhmäkokouksissa.

Menettelyohjeet sisältyvät tähän omavalvontasuunnitelmaan, joka on henkilöstön saatavilla ja julkisesti nähtävillä. Näin toteutetaan valvontalain 30 §:n mukaista henkilöstölle tiedottamista.

Tuvan sähköinen vaaratapahtumailmoitus on osa yksikön omaa riskienhallintaa. Jos havaittu tilanne kuuluu myös valvontalain 29 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin, tehdään lisäksi lain edellyttämä epäkohtailmoitus.

PALAUTE JA TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Lasten, läheisten ja henkilöstön palaute

Helmimetsän Tuvalla palautetta pidetään tärkeänä osana toiminnan arviointia ja kehittämistä. Lasten kokemuksia ja toiveita kuullaan päivittäisissä kohtaamisissa, henkilökohtaisissa keskusteluissa sekä viikoittaisissa Tupa-kokouksissa. Myös huoltajat ja muut läheiset voivat antaa palautetta suoraan henkilöstölle tai yksikönjohtajalle.

Elokuusta 2026 lähtien Tuvalla on kerätty asiakaspalautetta säännöllisesti osana suunnitelmallista laadun ja omavalvonnan kehittämistä. Palautetta kerätään myös sijoituksen aikana ja sen päättyessä. Näin lasten ja heidän läheistensä kokemuksia voidaan tarkastella pidemmällä aikavälillä ja hyödyntää toiminnan arvioinnissa.

Henkilöstöltä on kerätty palautetta toiminnan alusta lähtien osana päivittäistä yhteistyötä, työryhmäkokouksia ja esihenkilötyötä. Keväällä 2026 toteutettiin lisäksi henkilöstön turvallisuuskysely sekä työterveyshuollon toteuttama henkilöstökysely. Niiden tuloksia hyödynnetään työhyvinvoinnin, turvallisuuskäytäntöjen ja toiminnan kehittämisessä.

Palautteet käsitellään niiden sisällön mukaan joko suoraan arjessa, esihenkilötyössä tai yhteisissä työryhmäkokouksissa. Palautteen perusteella arvioidaan tarvittavia muutoksia toimintatapoihin ja seurataan niiden toteutumista. Myös kriittinen palaute ja mahdolliset reklamaatiot käsitellään asianmukaisesti.

Lasten ja heidän läheistensä palautteista sekä henkilöstön havainnoista nousseet kehittämistarpeet huomioidaan myös omavalvontasuunnitelman säännöllisessä arvioinnissa ja päivittämisessä. Näin saatu palaute vaikuttaa sekä arjen toimintatapoihin että yksikön toiminnan suunnitelmalliseen kehittämiseen.

Lapsia ja heidän läheisiään ohjataan tarvittaessa muistutuksen tai kantelun tekemisessä, ja heille annetaan tietoa sosiaaliasiavastaavan palveluista.

Korjaavat toimenpiteet ja tiedonkulku

Havaitut riskit, epäkohdat, vaaratapahtumat ja palautteissa esiin nousseet kehittämistarpeet käsitellään niiden vakavuuden ja kiireellisyyden edellyttämällä tavalla.

Korjaavista toimenpiteistä sovitaan yhdessä asianomaisten työntekijöiden kanssa, ja niiden toteuttamiselle määritellään tarvittaessa vastuuhenkilö ja aikataulu. Muutoksista tiedotetaan henkilöstölle päivittäisissä raporteissa, työryhmäkokouksissa ja muissa soveltuvissa yhteyksissä.

Yksikönjohtaja vastaa korjaavien toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden seurannasta. Havaintoja hyödynnetään myös omavalvontasuunnitelman ja yksikön muiden toimintaohjeiden päivittämisessä.

Tuvalla riskienhallinnan tärkein tavoite on, että jokainen lapsi voi elää mahdollisimman turvallista ja tavallista arkea ja että mahdollisiin epäkohtiin puututaan ajoissa, avoimesti ja yhdessä ratkaisuja etsien.

Helmimetsän Tupa

5 ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET

Asiakasohjausprosessi

Helmimetsän Tuvan asiakasohjaus perustuu lapsen yksilölliseen tarpeeseen ja sijoittavan tahon tekemään palvelutarpeen arvioon. Prosessi käynnistyy, kun hyvinvointialueen sosiaalitoimi ottaa yhteyttä mahdolliseen sijoitukseen liittyen ja toimittaa tarvittavat taustatiedot lapsen tilanteesta. Yksikön esihenkilö arvioi yhdessä työryhmän kanssa, vastaako Helmimetsän Tupa lapsen tarpeisiin ja onko yksikössä valmiudet turvalliseen ja tarkoituksenmukaiseen hoitoon ja kasvatukseen. Ennen sijoituksen alkamista järjestetään tarvittaessa tutustumiskäynti tai neuvottelu, johon osallistuvat lapsi, huoltajat, sosiaalityöntekijä sekä yksikön edustajat.

Asiakassuunnitelma

Helmimetsän Tuvalla sijaishuollon työskentely rakentuu lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän laatimaan asiakassuunnitelmaan. Suunnitelma laaditaan ja sitä tarkistetaan yhteistyössä lapsen, huoltajien ja muiden tarvittavien tahojen kanssa, lapsen ikä, kehitystaso ja yksilöllinen tilanne huomioiden. Tuvalla huolehditaan siitä, että suunnitelman tavoitteet ovat lapsen kanssa työskentelevien ohjaajien tiedossa ja ohjaavat yhteistä työskentelyä lapsen parhaaksi.

Hoito- ja kasvatussuunnitelma

Asiakassuunnitelmaa tarkennetaan Tuvalla laadittavalla hoito- ja kasvatussuunnitelmalla. Se tehdään yhdessä lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa ja se kuvaa konkreettisesti, miten yhteisesti asetetut tavoitteet näkyvät lapsen arjessa. Suunnitelma vastaa yksilöllisesti lapsen tuen tarpeisiin ja sitä päivitetään tarpeen mukaan asiakastietojärjestelmään.

Jokainen työntekijä kantaa vastuuta siitä, että hänellä on ajantasainen ymmärrys lapsen tilanteesta. Tiedonkulkua varmistetaan säännöllisillä kirjauksilla, vuoron vaihtojen raportoinnilla sekä tiimi- ja henkilöstöpalavereilla, joissa pysähdytään arvioimaan suunnitelmien toteutumista ja lapsen tuen riittävyyttä.

Omaohjaajat

Helmimetsän Tuvalla jokaiselle sijoitetulle lapselle nimetään kaksi omaohjaajaa, jotka toimivat lapsen arjen ja kasvun tukena. Omaohjaajat työskentelevät tiiviissä yhteistyössä muun Tuvan tiimin kanssa varmistaen, että lapsen yksilöllinen suunnitelma toteutuu ja arki sujuu.

Vaikka lapselle on nimetty kaksi omaohjaajaa, hänelle voi muodostua luottamuksellinen ja tärkeä suhde myös johonkin toiseen ohjaajaan. Lapsella on oikeus ilmaista toiveensa siitä, kenen kanssa hän haluaa työskennellä tai jakaa omia asioitaan. Tuvalla pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan nämä toiveet, jotta lapsen arki olisi mahdollisimman turvallista, luontevaa ja yhteisöllistä.

Asiakkaan asiallinen kohtelu

Tuvalla lapsia ja heidän perheitään kohdellaan arvostavasti ja heidän ihmisarvoaan, yksityisyyttään ja oikeuttaan tulla kuulluksi kunnioittaen. Toiminta perustuu luottamukseen, turvallisuuteen ja lapsen edun mukaisiin periaatteisiin.

Henkilöstö on sitoutunut noudattamaan lastensuojelulakia (417/2007) ja lakia sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), jotka ohjaavat asiakasta kunnioittavaan ja oikeuksia turvaavaan toimintaan.

Epäasialliseen tai loukkaavaan kohteluun puututaan viipymättä. Jos lapsi tai hänen huoltajansa kokee tulleensa kohdelluksi epäasiallisesti, asia otetaan vakavasti ja siitä ilmoitetaan yksikönjohtajalle. Yksikönjohtaja huolehtii tilanteen selvittämisestä yhdessä asianosaisten kanssa sekä tarvittavasta tiedonkulusta lapsen huoltajille ja sosiaalityöntekijälle. Tapahtuma kirjataan asianmukaisesti, ja lapselle sekä huoltajille annetaan tarvittaessa apua muistutuksen tai kantelun tekemiseen. Jos tilanteessa havaitaan valvontalain 29 §ä tarkoitettu epäkohta, toimitaan lisäksi luvussa 4 kuvatun ilmoitusmenettelyn mukaisesti.

Jos lapset kohtelevat toisiaan epäasiallisesti, henkilökunta puuttuu tilanteeseen välittömästi ja käsittelee sen rakentavasti ja turvallisesti kaikkia osapuolia kuullen. Tavoitteena on säilyttää kunnioittava ja luottamuksellinen ilmapiiri, jossa jokainen lapsi voi tuntea olonsa turvalliseksi ja arvostetuksi.

Itsemääräämisoikeuden varmistaminen

Tuvalla lapsen itsemääräämisoikeutta kunnioitetaan kaikessa toiminnassa. Lapsella on oikeus osallistua oman hoidon ja kasvatuksen suunnitteluun sekä arjen päätöksentekoon, kuten yhteisten käytäntöjen luomiseen, kotitöihin, ruokasuunnitteluun ja vapaa-ajan toimintaan. Lapselle kerrotaan selkeästi, mihin asioihin hän voi itse vaikuttaa ja mitä päätöksiä hän voi tehdä. Tarkoituksena on vahvistaa lapsen kokemusta osallisuudesta ja omista vaikutusmahdollisuuksistaan.

Lapsen osallisuus toteutuu muun muassa viikoittaisissa Tupa-kokouksissa, joissa käsitellään yhteisön käytäntöjä, ajankohtaisia asioita ja toiveita. Tuvalla jokainen ohjaaja on lapselle turvallinen ja läsnä oleva aikuinen, jonka kanssa voi keskustella niin arjen pienistä asioista kuin vaikeistakin kokemuksista, tunteista ja huolista. Lapsi saa itse valita, kenelle haluaa asioitaan jakaa. Ohjaajat huolehtivat myös siitä, että lapsella on mahdollisuus tavata omaa sosiaalityöntekijäänsä kahden kesken ja riittävän usein.

Lapselle opetetaan rajojen, vastuunkannon ja sopimusten merkitystä vahvistamalla oman toiminnanohjauksen taitoja sekä oman käyttäytymisen säätelyä. Ohjaaminen ja rajojen asettaminen perustuvat turvalliseen, johdonmukaiseen ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen, jossa rajat eivät ole rangaistus, vaan tarvittava tuki ja turva arkeen.

Lapsen itsemääräämisoikeuteen voidaan puuttua vain lastensuojelulaissa säädetyillä perusteilla ja silloin, kun se on välttämätöntä. Mahdolliset rajoitustoimenpiteet toteutetaan aina lastensuojelulain (417/2007) mukaisesti, lapsen ihmisarvoa ja oikeuksia kunnioittaen, ja ne kirjataan asianmukaisesti. Lapselle selvitetään toimenpiteen syy, kesto ja vaikutukset hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Rajoitusten käytöstä keskustellaan jälkikäteen lapsen kanssa, ja niistä tehdään lain edellyttämät päätökset ja ilmoitukset.

Tavoitteena on, että lapsi saa kasvaa turvallisessa ympäristössä, jossa hänen itsemääräämisoikeuttaan tuetaan mahdollisimman laajasti ja siihen puututaan vain silloin, kun laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Helmimetsän Tupa

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma

Lastensuojelulaitoksilla on lastensuojelulain 61 b § mukainen velvollisuus laatia kirjallinen suunnitelma hyvän kohtelun varmistamiseksi. Suunnitelma on osa omavalvontaa, ja sen tarkoituksena on turvata lapsen oikeus arvostavaan, turvalliseen ja yksilölliseen kohteluun.

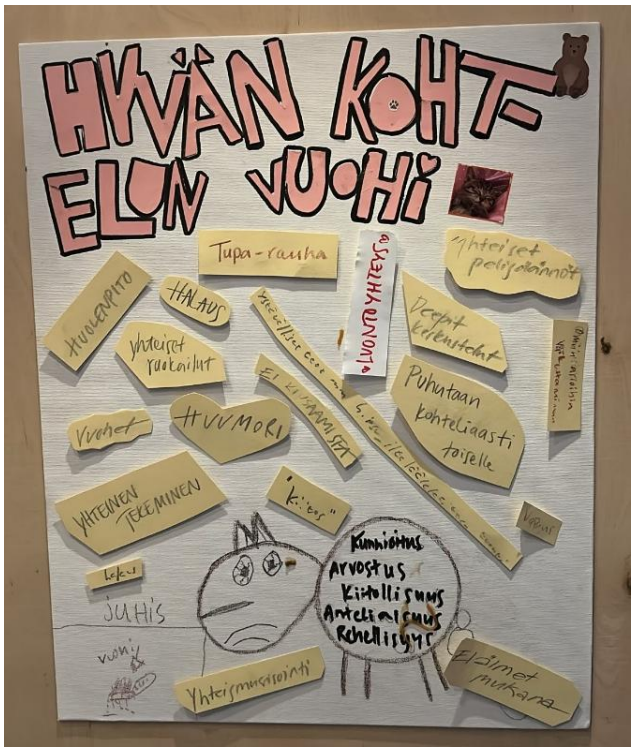
Helmimetsän Tuvan Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma on laadittu yksikönjohtajan toimesta, ja sitä on kehitetty yhdessä Tuvan lasten kanssa, jotta se kuvastaa myös heidän kokemuksiaan ja näkemyksiään. Tupa-kokouksessa 27.4.2026 pohdittiin yhdessä, mitä hyvä kohtelu Tuvalla tarkoittaa. Työskentelyn tuloksena syntyi ”Hyvän kohtelun vuohi”, johon koottiin lasten ja aikuisten ajatuksia hyvästä kohtelusta.

Suunnitelma on päivitetty 20.10.2026 huomioiden 1.10.2026 voimaan tulleet lastensuojelulain muutokset. Muutoksia ja niiden merkitystä lasten oikeuksille ja Tuvan arjelle on käyty lasten kanssa läpi useaan otteeseen, jotta jokaisella lapsella on mahdollisuus ymmärtää omat oikeutensa, esittää kysymyksiä ja osallistua yhteiseen keskusteluun. Yksikönjohtaja on käsitellyt muutoksia ja niiden vaikutuksia myös huoltajien kanssa yhteistyön ja yhteydenpidon yhteydessä.

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma on erillinen asiakirja, joka on kaikkien nähtävillä Tuvan yleisissä tiloissa ja verkkosivuilla. Lisäksi se toimitetaan tiedoksi sijoittavalle hyvinvointialueelle ja lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Suunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään vähintään kerran vuodessa sekä aina tarvittaessa yhteistyössä lasten kanssa.

Suunnitelma laadittu 21.6.2025 ja päivitetty viimeksi 20.10.2026.

Helmimetsän Tupa

Käyttövarat

Helmimetsän Tuvalla lapsella on oikeus henkilökohtaisiin käyttövaroihin sijoituksen aikana. Käyttövarat on tarkoitettu lapsen omiin henkilökohtaisiin tarpeisiin, kuten pieniin hankintoihin, eivätkä ne korvaa koulunkäyntiin, opintoihin tai harrastuksiin liittyviä kuluja.

Lastensuojelulain 55 §:n mukaan käyttövarojen suuruus määräytyy lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaan:

1. Alle 15-vuotiaat saavat määrän, joka vastaa heidän yksilöllistä tarvettaan.

2. 15 vuotta täyttäneet saavat vähintään määrän, joka vastaa yhtä kolmasosaa elatustukilain (580/2008) 9 §:n mukaisesta yhdelle lapselle maksettavasta elatustuesta.

Käyttövarat maksetaan viikkorahana ja niiden määrä tarkistetaan vuosittain. Käyttövarojen maksaminen ja seuranta dokumentoidaan Nappula-asiakastietojärjestelmässä. Kun käyttövarat maksetaan lapsen pankkitilille, maksutosite toimii maksun vahvistuksena. Käteisenä maksetut käyttövarat merkitään erilliselle käyttövarojen seurantalomakkeelle, jonka lapsi allekirjoittaa rahat saatuaan. Käyttövarojen seurantalomake ja maksutiedot toimitetaan vuosittain lapsen sosiaalityöntekijälle tai sijoituksen päättyessä.

Osallisuus

Tuvalla lapsen osallisuutta tuetaan aktiivisesti kaikessa toiminnassa. Lapsella on oikeus vaikuttaa omaan arkeensa, hoitoonsa ja yhteisön käytänteisiin. Osallisuus toteutuu konkreettisesti esimerkiksi viikoittaisissa Tupa-kokouksissa, joissa käsitellään yhteisön sääntöjä, ajankohtaisia asioita ja lasten toiveita. Palautetta kerätään myös erilaisten kuvakorttien (mm. tunne- ja vahvuuskortit) ja muiden lapselle soveltuvien menetelmien avulla, jotta kaikki lapset voivat ilmaista mielipiteensä ikätasonsa mukaisesti. Tätä tukemassa on myös eläin- ja luontoavusteisuuteen painottuvat menetelmät.

Jos lapsi ei halua osallistua kokouksiin tai yhteiseen tekemiseen, hänen kanssaan käydään keskustelu kahden kesken, jotta myös hänen näkemyksensä ja toiveensa tulevat kuulluiksi ja huomioiduiksi toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

Tavoitteena on, että jokainen lapsi kokee tulevansa kuulluksi ja vaikuttavaksi ja että hänen palautteensa ohjaa konkreettisia toimenpiteitä sekä arjen käytäntöjä Tuvalla.

Rajoitustoimenpiteet

Helmimetsän Tuvalla käytetään tarvittaessa ainoastaan lastensuojelulaissa säädettyjä rajoitustoimenpiteitä ja vain silloin, kun niiden käytölle asetetut lainmukaiset edellytykset täyttyvät. Rajoitustoimenpiteitä ja niiden toteuttamista on kuvattu tarkemmin Tuvan erillisessä Hyvää kohtelua koskevassa suunnitelmassa, joka on päivitetty 20.10.2026 huomioiden 1.10.2026 voimaan tulleet lastensuojelulain muutokset.

Helmimetsän Tupa

Rajoitustoimenpiteet kirjataan viipymättä Nappula-asiakastietojärjestelmään myös silloin, kun toimenpiteestä ei tehdä erillistä kirjallista päätöstä. Rajoitustoimenpiteistä tehdään lain edellyttämät päätökset ja ilmoitukset, ja niistä tiedotetaan lapselle, huoltajille sekä lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle lain mukaisesti. Rajoitusten syyt ja vaikutukset käydään lapsen kanssa läpi hänen ikänsä ja kehitystasonsa huomioiden.

Yksikönjohtaja on laatinut kirjallisen delegointimääräyksen, jossa määritellään lastensuojelulain mukaisesti rajoitustoimenpiteitä koskeva päätösvalta ja siihen oikeutetut työntekijät. Delegointimääräys pidetään ajan tasalla, ja henkilöstö on perehdytetty rajoitustoimenpiteitä koskeviin ohjeisiin ja päätöksentekokäytäntöihin.

Yhteydenpidon rajoittamista koskevat päätökset tehdään lastensuojelulaissa säädetyn toimivallan mukaisesti eli yksikönjohtajan tai hänen määräämänsä yksikönjohtajan sijaisen toimesta. Päätöksenteossa huomioidaan kunkin rajoitustoimenpiteen erityiset edellytykset ja päätöksentekijälle laissa asetetut vaatimukset.

Tuvalla rajoitustoimenpiteitä pyritään ehkäisemään ennakoivalla työskentelyllä, turvallisella vuorovaikutuksella ja lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioimisella. Rajoitustoimenpiteitä ei koskaan käytetä rangaistuksena.

Jokaisen rajoitustoimenpiteen jälkeen tehdään lapsikohtainen arviointi, jossa tilannetta ja rajoituksen toteutumista käydään läpi yhdessä lapsen kanssa. Arvioinnissa kuullaan lapsen kokemuksia ja näkemyksiä sekä pohditaan, mitkä asiat johtivat tilanteeseen ja miten vastaavia tilanteita voitaisiin jatkossa ehkäistä. Arvioinnin perusteella tarkastellaan myös Tuvan toimintatapoja ja lapsen tarvitsemaa tukea, jotta rajoitustoimenpiteiden tarvetta voitaisiin vähentää mahdollisimman paljon. Arviointi ja siitä tehdyt johtopäätökset kirjataan asianmukaisesti.

Lasten ja huoltajien osallistuminen Tuvan toiminnan ja omavalvonnan kehittämiseen

Tuvalla lasten ja huoltajien näkemykset ovat tärkeä osa toiminnan ja omavalvonnan kehittämistä. Haluamme, että jokainen lapsi ja huoltaja kokee tulevansa kuulluksi ja voi vaikuttaa siihen, miten Tuvan arki ja yhteistyö sujuvat.

Lasten ajatuksia ja toiveita kuullaan päivittäin arjen tilanteissa, yhteisissä keskusteluissa ja viikoittaisissa Tupa-kokouksissa. Jokainen ohjaaja on lapselle turvallinen aikuinen, jolle voi kertoa niin hyvistä kokemuksista kuin mieltä painavista asioista. Palautetta voi antaa suullisesti tai kirjallisesti, ja sitä hyödynnetään Tuvan toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.

Huoltajia kannustetaan kertomaan avoimesti ajatuksistaan ja kokemuksistaan. Heidän kanssaan keskustellaan lapsen arjesta, yhteistyön sujumisesta ja mahdollisista kehittämistarpeista. Saatu palaute käsitellään luottamuksellisesti, ja sen pohjalta tehdään tarvittaessa muutoksia Tuvan toimintatapoihin.

Lapsille ja huoltajille kerrotaan myös mahdollisuudesta tehdä muistutus tai kantelu sekä tuoda esiin havaitsemiaan epäkohtia. Tuvalla uskotaan, että avoin keskustelu ja yhdessä asioiden pohtiminen auttavat rakentamaan turvallista ja hyvää arkea kaikille.

Lapsen oikeusturva

Tuvalla huolehditaan siitä, että lapset ja heidän huoltajansa tietävät oikeutensa ja sen, miten he voivat toimia, jos kokevat Tuvan toiminnassa tai saamassaan kohtelussa epäkohtia.

Lapsi tai huoltaja voi tehdä muistutuksen Tuvan yksikönjohtajalle tai asianomaisen hyvinvointialueen sosiaalihuollon vastuuhenkilölle. Epäillystä virheellisestä menettelystä voi tehdä kantelun Lupa- ja valvontavirastolle. Lapsella ja huoltajalla on myös mahdollisuus olla yhteydessä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään tai sosiaaliasiavastaavaan.

Tuvan ohjaajat auttavat tarvittaessa lasta muistutuksen tai kantelun tekemisessä ja huolehtivat siitä, että lapsi saa ymmärrettävää tietoa oikeusturvakeinoistaan. Muistutusten ja kanteluiden käsittelyä kuvataan tarkemmin jäljempänä tässä suunnitelmassa.

Sosiaaliasiavastaava

Tuvalla lapselle kerrotaan sijoituksen alkaessa, kuka hänen hyvinvointialueensa sosiaaliasiavastaava on ja miten tähän voi ottaa yhteyttä. Myös huoltajille annetaan tarvittaessa yhteystiedot.

Sosiaaliasiavastaava on puolueeton ja riippumaton neuvonantaja, joka auttaa lapsia ja huoltajia sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksiin liittyvissä kysymyksissä. Sosiaaliasiavastaavan tehtävistä säädetään laissa potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista (739/2023).

Sosiaaliasiavastaava neuvoo tarvittaessa muistutuksen tekemisessä sekä antaa tietoa kanteluista, valituksista ja muista oikeusturvakeinoista. Tuvan ohjaajat auttavat lasta ottamaan yhteyttä sosiaaliasiavastaavaan aina tarvittaessa.

Muistutusten, kanteluiden ja valvontapäätösten käsittely ja niiden hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä

Lapsilla ja heidän huoltajillaan on oikeus tehdä muistutus, jos he kokevat, ettei sosiaalihuollon laatu tai heidän saamansa kohtelu ole ollut asianmukaista. Asiaa voi halutessaan selvittää ensin keskustelemalla Tuvan ohjaajien tai yksikönjohtajan kanssa, mutta keskustelu ei ole muistutuksen tai kantelun tekemisen edellytys.

Tuvalla huolehditaan siitä, että lapset ja huoltajat tietävät oikeudestaan tehdä muistutus ja saavat tarvittaessa apua sen tekemiseen. Muistutus tehdään pääsääntöisesti kirjallisesti, mutta erityisestä syystä se voidaan tehdä myös suullisesti. Muistutukseen annetaan kirjallinen ja perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa, yleensä noin kuukauden kuluessa.

Jos lapsi ei sairauden, toimintakyvyn vajavuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi kykene itse tekemään muistutusta, sen voi tehdä hänen laillinen edustajansa tai muu laissa tarkoitettu läheinen. Muistutuksen tekemiseen saa tarvittaessa neuvoja sosiaaliasiavastaavalta.

Kaikki muistutukset käsitellään huolellisesti ja luottamuksellisesti. Muistutukset kirjataan, ja yksikönjohtaja huolehtii niiden käsittelystä Tuvan osalta sekä tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteuttamisesta. Muistutuksista ja niiden perusteella tehdyistä muutoksista keskustellaan henkilöstön kanssa salassapito huomioiden.

Helmimetsän Tupa

Lapsi tai huoltaja voi tehdä kantelun Lupa- ja valvontavirastolle (LVV), joka arvioi asian jatkokäsittelyn. Mahdolliset kanteluiden perusteella annetut ratkaisut ja valvontaviranomaisten päätökset käsitellään Tuvalla. Niiden edellyttämät korjaavat toimenpiteet toteutetaan ja niiden toteutumista seurataan.

Kantelun voi tehdä myös eduskunnan oikeusasiamiehelle, joka valvoo viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavien tahojen toiminnan lainmukaisuutta sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista. Lapsella on oikeus tehdä kantelu myös itse, ja häntä autetaan tarvittaessa kantelun tekemisessä. Kantelun tekeminen ei edellytä asian käsittelemistä ensin Tuvan henkilöstön tai yksikönjohtajan kanssa.

Tarkemmat ohjeet kantelun tekemiseen löytyvät seuraavilta verkkosivuilta:

- Lupa- ja valvontavirasto: https://lvv.fi/tietoa-meista/kantelun-tekeminen-lupa-ja-valvontavirastolle
- Eduskunnan oikeusasiamies: https://oikeusasiamies.fi/kantelu
- Eduskunnan oikeusasiamiehen ohjeet lapsille ja nuorille: https://oikeusasiamies.fi/lapset-ja-nuoret/ota-yhteytta

Tuvalla muistutuksiin, kanteluihin ja valvontaviranomaisten antamaan palautteeseen suhtaudutaan vakavasti ja avoimesti. Ne nähdään arvokkaana palautteena ja mahdollisuutena oppia sekä kehittää omaa toimintaa. Jokaisen asian kohdalla tarkastellaan myös kriittisesti Tuvan omia toimintatapoja ja pohditaan, mitä olisi voitu tehdä toisin. Tavoitteena ei ole vain korjata havaittuja epäkohtia, vaan ottaa niistä opiksi ja ehkäistä vastaavien tilanteiden syntymistä jatkossa.

Lisätietoja sosiaali- ja terveyspalveluiden valvonnasta ja kanteluista saa Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilta: www.lvv.fi.

Sijoittaja-alueiden yhteystiedot

Pirkanmaan hyvinvointialue / Pirha
https://pirha.fi/asiakkaalle/asiakkaan-ja-potilaan-oikeudet/sosiaaliasiavastaava

- sosiaaliasiavastaava p. 040 504 5249
- sosiaali- ja kriisipäivystys p. 0500 625 990

Kanta-Hämeen hyvinvointialue / Oma-Häme
https://omahame.fi/sosiaaliasiavastaava

- sosiaaliasiavastaavan takaisinsoittopalvelu p. 036 293 210/ Yhteydenottopyyntö tekstiviestitse (numeroon ei ole mahdollista soittaa tai laittaa multimediaviestejä) p. 040 629 6190
- sosiaali- ja kriisipäivystys p. 036 296 560

Varsinais-Suomen hyvinvointialue / Varha
https://www.varha.fi/fi/palveluhakemisto/sosiaaliasiavastaavapalvelut

Sosiaaliasiavastaava p. 02 313 2399 (ma–pe klo 8.00–15.30)
Sosiaali- ja kriisipäivystys p. 02 262 6003 (ympäri vuorokauden)

Helmimetsän Tupa

Valitusmahdollisuus

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
Puhelin: 029 564 2210

Yhteystiedot valvontaviranomaisiin

Lupa- ja valvontavirasto (LVV)

Puhelinvaihde: 0295 254 000
Verkkosivut: https://www.lvv.fi

Eduskunnan oikeusasiamies

Puhelin: 09 4321 (Eduskunnan vaihde)
Soittaessasi kerro, että sinulla on asiaa oikeusasiamiehen kansliaan.

Lisätietoja lapsille: https://www.oikeusasiamies.fi/lapset-ja-nuoret

Helmimetsän Tupa

6 PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA

Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta

Tuvalla asiakkaana oleva lapsi kohdataan arvostavasti ja hänet omana itsenään hyväksyen. Toimintamme perustuu myönteisten ja läheisten ihmissuhteiden rakentamiseen sekä lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioimiseen. Lapsen hyvinvointia ja kasvua tuetaan tarjoamalla aikuisen läsnäoloa, ymmärrystä, turvaa ja hellyyttä, luoden pohjan onnistumisen kokemuksille ja myönteiselle minäkuvalle.

Lapsen kokonaisvaltainen toimintakyky (fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja kognitiivinen) otetaan huomioon ja sitä edistetään osallisuutta ja itseluottamusta vahvistaen. Lasta tuetaan tunnistamaan ja ilmaisemaan omia tunteitaan sekä ymmärtämään muiden tunteita. Päivittäisessä arjessa kannustamme lapsia ylläpitämään luonnonläheistä, aktiivista ja terveellistä elämäntapaa: ulkoilu, liikunta ja luontoretket ovat keskeinen osa toimintaa, samoin kuin kulttuuriset ja harrastukselliset mahdollisuudet.

Tuvan ohjaajat huolehtivat, että lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa sijoituksen aikana tarvitsemansa tiedot lapsesta asiakassuunnitelmaa varten. Asiakassuunnitelmaa täydentää lapsen ja hänen vanhempiensa kanssa laadittava hoito- ja kasvatussuunnitelma. Se konkretisoi asiakassuunnitelmaan kirjatut tavoitteet arkipäivän tavoitteiksi ja kuvaa, miten tarpeisiin vastataan.

Tuvan ohjaajat huolehtii lapsen läsnäolosta ja osallisuudesta asiakassuunnitelman laadinnassa. Ohjaajat järjestävät lapselle mahdollisuuden keskustella asioistaan vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa kahden kesken.

Lapsen päiväraportit toimitetaan lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle tämän haluamassa ajassa. Mahdolliset rajoittamispäätökset annetaan tiedoksi välittömästi. Mikäli lapsi jättää palaamatta sovitusti yksikköön, siitä tiedotetaan viipymättä sosiaalityöntekijää, sekä lapsen huoltajia ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin lapsen tavoittamiseksi ja palauttamiseksi.

Lapsella on oikeus sijoituksen aikana pitää yhteyttä läheisiinsä ja itselleen tärkeisiin ihmisiin. Näihin luetaan myös lapselle merkitykselliset kaveri- ja seurustelusuhteet. Tuvalla vahvistetaan lapsen ja perheen tärkeää suhdetta mm. kotijaksoilla, joiden onnistumista tuetaan laatimalla kirjalliset kotilomasopimukset ja yhteydenpidolla puhelimitse.

Lasta tuetaan säännöllisen päivärytmin ylläpitämiseen, johon liittyy koulunkäyntiin ja opiskeluun motivointi sekä kannustaminen. Myös lapsen liikunta-, kulttuuri- ja harrastustoimintaa tuetaan ja/tai kannustetaan niiden aloittamiseen. Yhteisissä toimintailloissa mahdollistetaan mm. harrastus- ja retkeilytoimintaa Tuvan ulkopuolella ja niiden suunnittelussa otetaan lasten toiveet huomioon.

Lapsista kirjataan kuukausittaiset koosteet ja lapsen toimintakykyä, hyvinvointia ja kuntoutumista seurataan ja arvioidaan jatkuvasti. Havainnot kirjataan ja päivitetään jokaiselle asiakkaalle tehtävään kuukausiraporttiin.

Helmimetsän Tupa

Ravitsemus

Tuvalla panostamme monipuoliseen ja terveelliseen ravitsemukseen, joka tukee lapsen kasvua, hyvinvointia ja vireyttä arjessa. Ruokailuhetket pyritään toteuttamaan kiireettömästi, rauhallisessa ja kannustavassa ilmapiirissä yhdessä aikuisten kanssa.

Tarjoamme mahdollisuuksien mukaan lähellä tuotettuja ja sesongin mukaisia raaka-aineita, jotka tuovat ruokapöytään luonnon makuja ja ravinteikkuutta. Kasviksia, hedelmiä ja marjoja on tarjolla runsaasti, ja huomioimme erityisruokavaliot sekä lapsen omat mieltymykset.

Viikoittainen ruokailurytmi on suunniteltu tukemaan lapsen hyvinvointia ja vireyttä:

- Aamiainen
- Lounas ja päivällinen
- Välipaloja 1–2 kertaa päivässä
- Iltapala

Lapsilla on mahdollisuus osallistua ruokalistan suunnitteluun ja ruoan valmistamiseen ohjaajien kanssa. Jääkaapin oveen on sijoitettu lista, johon saa esittää muitakin toiveita muun muassa välipaloista.

Ruokailun yhteydessä tuetaan hyviä ruokailutottumuksia, itsenäisyyttä ja sosiaalista vuorovaikutusta. Ruokahuollossa huomioidaan erityisruokavaliot ja allergiat sekä kunnioitetaan uskontoon tai eettiseen vakaumukseen perustuvia valintoja. Ruokailut tapahtuvat valvotusti, jolloin varmistetaan asiakkaiden riittävän ravinnon ja nesteen saanti sekä ravitsemuksen yksilöllinen seuranta. Ruokatilaus laaditaan keittiövastaavan toimesta, joka valitaan työryhmän sisältä. Ruoka tilataan suoraan Tuvalle ja lapset pääsevät mukaan tilauksia valmistelemaan ja purkamaan.

Hygieniakäytännöt

Tuvalla hygienia on olennainen osa hyvinvointia ja turvallisuutta. Toimimme THL:n (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen) hygieniaohjeiden ja suositusten mukaisesti.

Työntekijät ohjaavat lapsia säännölliseen omasta hygieniasta huolehtimiseen osana arjen rutiineja, joita harjoitellaan ikätason mukaisesti. Tilat ja välineet puhdistetaan säännöllisesti ja asianmukaisesti, mikä vähentää infektioriskiä ja tukee turvallista ympäristöä.

Tarvittaessa huolehditaan erityisistä hygieniavaatimuksista, kuten allergioista tai sairauksista ja niistä tiedotetaan henkilökuntaa. Hyvä hygienia tukee lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja auttaa ennaltaehkäisemään sairauksia sekä ylläpitää viihtyisää arkea. Henkilöstöllä voimassa oleva hygieniapassi.

Siivous ja pyykkihuolto

Tuvalla ylläpidämme siisteyttä ja puhtautta, keskeisenä osana hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtimista. Tilat siivotaan säännöllisesti ja perusteellisesti THL:n hygieniaohjeiden mukaisesti. Siivouksessa kiinnitetään erityistä huomiota kosketuspintoihin, kuten ovenkahvoihin, WC-tiloihin ja keittiöön. Henkilökunta hoitaa yleisten tilojen siivouksen pääasiassa yövuorojen aikana, lapset siivoavat oman huoneensa ohjaajan tukemana viikoittaisina siivouspäivinä.

Helmimetsän Tupa

Lapset pyykkäävät omat vaatteensa ohjaajien tukemana Tuvan kodinhoitohuoneessa, joka samalla tukee itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoittelua. Pyykkihuolto toteutetaan hygieniasäädöksiä noudattaen. Henkilökohtaiset vaatteet pestään riittävän korkeassa lämpötilassa ja erillään muista tekstiileistä. Pyykin käsittelyssä noudatetaan asianmukaista erottelua likaisen ja puhtaan välillä.

Henkilökunta perehdytetään huolellisesti siivous- ja pyykkihuoltokäytäntöihin osana työskentelyä. Perehdytyksessä korostetaan hygieniaohjeiden merkitystä, käytettävien puhdistusaineiden oikeaa käyttöä sekä turvallisuuskäytäntöjä.

Infektioiden torjunta

Hygieniavastaavana toimii Tuvalla nimetyt ohjaajat. Infektiokausina ja pandemia-aikoina noudatetaan valtakunnallisia ja paikallisia suojautumisohjeita ja -käytäntöjä. Työvälineet/tarvikkeet desinfioidaan ja puhdistetaan asianmukaisesti käytön jälkeen.

Infektioiden ja tarttuvien sairauksien leviäminen ennaltaehkäistään hyvällä käsihygienialla (WC-tiloissa ohjeistukset käsien pesusta ja nimikoidut henkilökohtaiset käsipyyhkeet jokaisella).

Tuvalla tehtiin ensimmäinen terveydensuojelutarkastus 8.6.2026. Tarkastuksessa saatu palaute oli myönteistä, ja Tuvan hygieniaan sekä tilojen puhtauteen liittyvien käytäntöjen todettiin olevan asianmukaisesti hoidettuja.

Terveyden- ja sairaanhoito

Tuvalla lasten terveyttä ja kokonaisvaltaista hyvinvointia tuetaan aktiivisesti. Lapsilla on oikeus saada laadukasta terveydenhuoltoa tarpeen mukaan. Henkilöstö seuraa päivittäin lasten vointia, jotta mahdolliset sairaudet ja terveysongelmat havaitaan ajoissa ja niihin voidaan reagoida viipymättä.

Lapsen sairastaminen tapahtuu pääsääntöisesti omassa huoneessa, kuitenkin siten, ettei lasta eristetä huoneeseensa vastoin tahtoaan. Lapsen vointia seurataan tarkasti, ja hänelle järjestetään tarvittaessa viiveettä asianmukainen terveydenhuollon arvio ja hoito. Tarvittaessa lapsi viedään terveydenhuollon päivystykseen. Henkilökunta huolehtii lapsen hyvinvoinnista ja tukee häntä sairauden aikana.

Tuvalla panostetaan erityisesti päihde- ja riippuvuustyöhön sekä lasten kuntoutumisen tukemiseen. Henkilöstön konsultatiivisena tukena toimii Terveystalon päihdelääkäri Harri Seppälä, joka osallistuu säännöllisesti ohjaajien kokouksiin. Yhteistyössä käsitellään yleisellä tasolla päihteiden käyttöön ja riippuvuuksiin liittyviä ilmiöitä, ajankohtaisia haasteita sekä keinoja tunnistaa, ennakoida ja käsitellä niitä Tuvan arjessa. Konsultatiivinen yhteistyö vahvistaa henkilöstön osaamista ja tukee Tuvalla tehtävää päihde- ja riippuvuustyötä.

Ohjaajat tekevät tiivistä yhteistyötä lasten läheisten, sosiaalityöntekijöiden sekä eri terveydenhuollon palveluiden kanssa. Lapsille järjestetään säännölliset terveystarkastukset sekä tarvittavat terveydenhuollon palvelut, kuten rokotukset ja hammashoito.

Henkilökunta on ensiapukoulutettua ja kykenee antamaan välitöntä ensiapua sekä toimimaan asianmukaisesti hätätilanteissa. Pitkäaikaissairaiden lasten hoitoa ja vointia seurataan yhteistyössä hoitavan terveydenhuollon tahon kanssa tämän antamien yksilöllisten ohjeiden mukaisesti.

Lääkehoitosuunnitelman seuranta ja päivittäminen

Tuvan lääkehoitosuunnitelma päivitetään vähintään kerran vuodessa tai tarpeen mukaan useammin. Suunnitelman ajantasaisuus sekä lääkärin hyväksyntä ja hyväksymispäivämäärä varmistetaan aina suunnitelmaa päivitettäessä. Lasten mahdollinen lääkehoito toteutetaan lääkärin määräysten ja Tuvan lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Jokaisen lapsen lääkitystä koskevat tiedot ja ohjeet pidetään ajan tasalla.

Lääkehoitoon osallistuvat vain työntekijät, joilla on tehtävän edellyttämä osaaminen ja voimassa oleva, kyseiset tehtävät kattava lääkehoitolupa. Lääkehoito-osaaminen varmistetaan yksikkökohtaisesti, ja lääkehoitolupien voimassaoloa sekä niiden kattamia tehtäviä seurataan säännöllisesti. Työvuorosuunnittelussa huolehditaan siitä, että jokaisessa työvuorossa on koko vuoron ajan lääkehoitoluvallinen työntekijä. Lääkeluvaton työntekijä ei työskentele vuorossa yksin.

Henkilökunta vastaa lasten lääkehoidon turvallisesta toteutuksesta oman osaamisensa, lääkehoitolupiensa ja tehtäviensä mukaisesti sekä lapsen ohjaamisesta lääkehoidon noudattamisessa. Kaikki lääkehoitoon liittyvät havainnot ja muutokset kirjataan asianmukaisesti. Tarvittavat tiedot välitetään lapselle, hänen huoltajilleen, sosiaalityöntekijälle sekä hoitoon osallistuville tahoille tiedonsaantioikeudet ja salassapitosäännökset huomioiden.

Lääkehoitosuunnitelman tavoitteena on varmistaa lapsen turvallinen ja tarkoituksenmukainen lääkitys sekä tukea hänen hyvinvointiaan ja toimintakykyään parhaalla mahdollisella tavalla.

Tuvan yksikönjohtaja vastaa lääkehoitosuunnitelman ajantasaisuudesta, päivittämisestä ja käytäntöön soveltamisesta. Esihenkilöt huolehtivat siitä, että henkilökunta ja sijaiset perehdytetään suunnitelmaan ja sen muutoksiin.

Tuvan lääkehoidon toteuttamisen vastuuhenkilönä toimii vastuusairaanhoitaja Eveliina Lamminaho.

Monialainen yhteistyö

Tuvalla tehdään tiivistä yhteistyötä lasten, heidän perheidensä, sosiaalityöntekijöiden sekä muiden lasten elämässä mukana olevien ammattilaisten ja läheisten kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on aina lapsen hyvinvointi ja se, että hänen tarpeensa, toiveensa ja vahvuutensa tulevat kuulluiksi ja huomioiduiksi.

Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat erityisesti lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä, koulu, opiskeluhuollon palvelut sekä lapsen tarvitsemat terveydenhuollon palvelut, kuten perusterveydenhuolto ja nuorisopsykiatria. Yhteyttä pidetään säännöllisesti arjen tilanteissa, yhteisissä tapaamisissa ja verkostopalavereissa. Tuvan henkilöstö huolehtii yhdessä siitä, että lapsen asioista sovitut asiat etenevät ja tarvittava tieto kulkee. Lapsen kahdella omaohjaajalla on tässä erityisen tärkeä rooli, mutta vastuu lapsen arjesta ja hyvinvoinnista kuuluu koko työryhmälle.

Yhteistyössä pidetään huolta siitä, että lapsen tarvitsemat palvelut ja tuki muodostavat mahdollisimman toimivan kokonaisuuden. Sovittujen asioiden toteutumista seurataan ja tarvittavat tiedot kirjataan asianmukaisesti. Tietoja jaetaan yhteistyötahojen kanssa lapsen oikeudet, tietosuoja ja salassapito huomioiden. Myös lapsen siirtyessä Tuvasta eteenpäin haluamme omalta osaltamme varmistaa, että hänen tarvitsemansa tuki ja tärkeät ihmissuhteet eivät katkea turhaan.

Tuvalla tehdään mielellään yhteistyötä myös kulttuuri-, luonto-, harrastus- ja vapaa-ajan toimijoiden kanssa. Haluamme tarjota lapsille mahdollisuuksia kokeilla uutta, löytää omia kiinnostuksenkohteitaan

ja saada onnistumisen kokemuksia. Yhteistyön kautta lapsen ympärille voi rakentua turvallisia ihmissuhteita ja mielekästä tekemistä, jotka kantavat myös sijoituksen jälkeen.

Kaiken yhteistyön keskiössä on lapsi itse. Meille on tärkeää, ettei lapsen elämä muodostu vain palavereista ja suunnitelmista, vaan että yhteistyö näkyy ennen kaikkea hänen arjessaan: turvallisuutena, kuulluksi tulemisena, oikea-aikaisena tukena ja mahdollisuutena kasvaa kohti oman näköistä tulevaisuutta.

7 ASIAKASTURVALLISUUS

Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Asiakasturvallisuus on Tuvalla ensisijainen tavoite ja sitä edistetään monipuolisesti kaikessa toiminnassa. Turvallisen ja ennakoitavan ympäristön varmistamiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä eri viranomaisten ja turvallisuustoimijoiden kanssa, kuten poliisin, pelastuslaitoksen ja terveydensuojeluviranomaisten kanssa. Toiminnassa noudatetaan voimassa olevia lakeja ja säädöksiä.

Tuvalla on selkeät menettelytavat vaaratilanteiden, läheltä piti -tilanteiden ja poikkeamien ilmoittamiseen ja käsittelyyn. Henkilöstö tekee vaara- ja haittatapahtumista ilmoituksen käytössä olevalla Forms-lomakkeella. Ilmoitukset käsitellään yhdessä työryhmässä, jotta tapahtumista voidaan oppia, mahdolliset puutteet korjata ja vastaavia tilanteita ehkäistä jatkossa. Tavoitteena on avoin ja syyllistämätön toimintatapa, jossa tärkeintä on lasten ja henkilöstön turvallisuus.

Koko henkilöstö perehdytetään vaaratapahtumien tunnistamiseen, ilmoituskäytäntöihin ja turvalliseen toimintaan erilaisissa riskitilanteissa. Riskienhallinnan osaamista vahvistetaan perehdytyksellä, yhteisillä keskusteluilla, turvallisuusohjeiden läpikäymisellä sekä arjessa tapahtuvalla ohjauksella. Henkilöstöä kannustetaan ilmoittamaan myös läheltä piti -tilanteista, jotta mahdollisiin riskeihin voidaan puuttua jo ennen kuin mitään vakavampaa tapahtuu.

Tarvittaessa tapahtumista ilmoitetaan myös viranomaisille ja yhteistyötahoille lain edellyttämällä tavalla. Tuvalla asiakasturvallisuutta ylläpidetään riittävällä henkilöstömitoituksella, kattavalla perehdytyksellä, pari- ja tiimityöllä sekä ennakoimalla uhkaavia tilanteita ja toimimalla niihin laadittujen ohjeiden mukaisesti.

Terveydensuojelulain mukainen omavalvonta

Tuvalla huolehditaan siitä, että lasten asuinympäristö on terveellinen, turvallinen ja viihtyisä. Tilojen puhtautta, hygieniaa ja yleistä kuntoa seurataan osana jokapäiväistä toimintaa. Mahdollisiin puutteisiin, kuten sisäilmaan, kosteuteen, ilmanvaihtoon tai tilojen puhtauteen liittyviin havaintoihin, puututaan viipymättä.

Terveydensuojeluun liittyvissä asioissa tehdään yhteistyötä terveydensuojeluviranomaisten kanssa ja noudatetaan tarkastuksissa saatuja ohjeita.

Tuvalla tehtiin ensimmäinen terveydensuojelutarkastus 8.6.2026. Tarkastuksessa saatu palaute oli myönteistä, ja Tuvan hygieniaan sekä tilojen puhtauteen liittyvien käytäntöjen todettiin olevan asianmukaisesti hoidettuja.

Paloturvallisuus

Tuvalla on ajantasainen paloturvallisuussuunnitelma. Paloturvallisuus on huomioitu kokonaisvaltaisesti muun muassa sähköverkkoon kytketyillä palovaroittimilla, alkusammutuskalustolla, henkilöstön koulutuksella ja riittävällä resursoinnilla. Poistumisreitit ovat esteettömät ja asianmukaisesti merkitty. Henkilöstö ja lapset osallistuvat säännöllisiin poistumisharjoituksiin. Tulipalon varalle on laadittu toimintaohjeet sekä nimetty kokoontumispaikka.

- Poistumisturvallisuusselvitys päivitetty 30.3.2026.
- Viimeisin palotarkastus suoritettu 22.4.2026 / Heli Koskinen

Henkilöstö

Sosiaali- ja terveyspalvelujen valvonnasta annetun lain (741/2023) 27 § mukaisesti Helmimetsän Tuvalla toteutetaan suunnitelmallista omavalvontaa palvelujen laadun, asianmukaisuuden sekä asiakasturvallisuuden varmistamiseksi. Omavalvonta kattaa kaiken yksikössä tuotettavan toiminnan, ja sen toteutumista seurataan säännöllisesti.

Omavalvontasuunnitelmaa kehitetään henkilöstöltä, lapsilta, huoltajilta ja yhteistyökumppaneilta saadun palautteen sekä valvontaviranomaisten ohjauksen perusteella. Havaitut poikkeamat, riskit ja kehittämiskohteet käsitellään viivytyksettä, ja tarvittavat korjaavat toimenpiteet toteutetaan osana yksikön jatkuvaa laadunhallintaa.

Yksikönjohtaja Suvi Jämsä vastaa omavalvontasuunnitelman ylläpidosta ja seurannasta yhdessä henkilöstön kanssa. Suunnitelman toteutumista arvioidaan vähintään neljännesvuosittain ja aina tarvittaessa. Seurannasta, havaituista puutteista ja tehdyistä korjauksista laaditaan erillinen raportti, joka julkaistaan lain edellyttämällä tavalla. Omavalvontasuunnitelma pidetään ajan tasalla, julkisesti nähtävillä yksikössä sekä julkaistaan Tuvan verkkosivuilla.

Johtamisjärjestelmä ja vastuut

Helmimetsän Tuvan toiminnasta vastaa Helmimetsän Oy. Yksikönjohtaja Suvi Jämsä ja vastaava ohjaaja Jonna Pihlajamäki ovat Helmimetsän Oy:n perustajia/yrittäjiä ja toimivat molemmat Tuvan esihenkilöinä.

Suvi Jämsä toimii yksikönjohtajana ja vastaa yksikön toiminnan kokonaisuudesta, henkilöstöstä, palvelun laadusta, turvallisuudesta ja omavalvonnan toteutumisesta. Hänen työajastaan noin 50 prosenttia kohdistuu hallinnollisiin tehtäviin ja 50 prosenttia lasten kanssa tehtävään työhön.

Jonna Pihlajamäki toimii vastaavana ohjaajana ja Tuvan ohjaajien lähiesihenkilönä. Hän osallistuu henkilöstön johtamiseen, työryhmän tukemiseen, yksikön arjen organisointiin ja toiminnan kehittämiseen. Suvi ja Jonna tekevät tiivistä yhteistyötä ja huolehtivat yhdessä siitä, että Tuvan arki on turvallista, sujuvaa ja lasten tarpeisiin vastaavaa.

Yksikönjohtajan sijaiseksi on nimetty Lilja Moisio, joka toimii yksikönjohtajan sijaisena tämän poissaolojen aikana. Lilja on Tuvan vakituinen työntekijä, ja hänet on perehdytetty sijaisuuteen kuuluviin tehtäviin ja vastuisiin. Sijaisjärjestelyllä varmistetaan johtamisen jatkuvuus ja tarvittavan päätöksenteon sujuvuus myös yksikönjohtajan poissa ollessa.

Omavalvonta ja turvallisuus kuuluvat koko työryhmälle. Jokainen työntekijä vastaa omalta osaltaan turvallisesta toiminnasta, riskien tunnistamisesta ja epäkohtien esiin tuomisesta. Suvi ja Jonna vastaavat esihenkilöinä riskienhallinnan toteutumisesta ja havaittuihin epäkohtiin puuttumisesta. Turvallisuusvastaavana toimii Tuvan ohjaaja Pekka Saastamoinen.

Henkilöstöresurssit, osaaminen ja sijaisten käytön periaatteet

Tuvalla työskentelee yhteensä 10 vakituista työntekijää:

- yksikönjohtaja (sosionomi AMK)
- sairaanhoitaja (AMK)
- 3 sosionomia
- 4 lähihoitajaa
- ympäristökasvattaja

Henkilöstörakenne on suunniteltu vastaamaan lastensuojelun sijaishuollon tarpeita ja varmistamaan riittävä sosiaali- ja terveysalan osaaminen lasten hoidossa, kasvatuksessa ja kuntouttavassa työskentelyssä. Henkilöstöllä on tehtäviensä edellyttämä koulutus, ammattitaito ja osaaminen, ja osaamista ylläpidetään perehdytyksellä sekä säännöllisellä täydennyskoulutuksella. Yövuoroissa työskentelevillä ohjaajilla on vähintään lähihoitajan tutkinto.

Yksikössä työskentelee lisäksi ympäristökasvattaja, joka valmistuu sosionomiksi vuoden 2026 aikana. Ympäristökasvattaja ei kuulu henkilöstömitoitukseen, vaan toimii muun henkilöstön tukena lasten arjessa. Hänen tehtäviinsä kuuluvat ruokahuollon koordinointi, ympäristöraatitoiminnan toteuttaminen sekä osallistuminen lasten kanssa tehtävään kasvatukselliseen, yhteisölliseen ja toiminnalliseen työskentelyyn. Ympäristökasvattaja osallistuu asiakastyöhön ohjaajien tukena, mutta ei vastaa itsenäisesti lastensuojelulain mukaisista tehtävistä eikä tee tai toteuta rajoitustoimenpiteitä. Asiakaskirjaukset tehdään ohjaajan ohjauksessa ja tarkastetaan ennen tallentamista.

Tuvan henkilöstömäärä, osaamisrakenne ja sijaisten käyttö toteutetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen valvonnasta annetun lain (741/2023) 9 § mukaisesti siten, että henkilöstön määrä ja osaaminen vastaavat lasten määrää, palvelutarvetta ja toiminnan vaativuutta.

Henkilöstömitoitus on 2,0. Mitoituksessa huomioidaan välittömän asiakastyön lisäksi myös kirjaamiseen, lääkehoitoon liittyviin tehtäviin, ruokahuoltoon, siivoukseen, pyykkihuoltoon ja muihin arjen välttämättömiin tehtäviin kuluva aika. Henkilöstön riittävyyttä arvioidaan työvuorosuunnittelun ja toteutuneen työajan seurannan avulla.

Työvuororakenne

Tuvalla työvuorot suunnitellaan joustavasti lasten tarpeiden ja yksikön arjen mukaan. Työvuoroissa hyödynnetään myös pitkiä, aamusta iltaan kestäviä työpäiviä, jotka tukevat lasten arjen jatkuvuutta ja mahdollistavat samojen ohjaajien läsnäolon päivän eri tilanteissa.

Päivä- ja ilta-aikaan työskentelee pääsääntöisesti 2–3 ohjaajaa samanaikaisesti. Tarvittaessa henkilöstöresurssia vahvistetaan välivuoroilla tai muilla työvuorojärjestelyillä. Yöaikaan työskentelee yksi ohjaaja ja tarvittaessa kaksi lasten ja yksikön tilanteen mukaan.

Työvuorosuunnittelussa huomioidaan lasten yksilölliset tarpeet, sovitut menot, henkilöstön osaaminen, riittävä lepoaika sekä työaikalainsäädännön ja sovellettavan työehtosopimuksen vaatimukset. Jokaisessa työvuorossa varmistetaan myös lääkehoidon turvalliseen toteuttamiseen tarvittava osaaminen ja voimassa olevat lääkeluvat.

Sijaisten käytössä hyödynnetään ensisijaisesti tuttuja ja perehdytettyjä työntekijöitä. Tuvalla on sijaisryhmä, johon kuuluu lapsille ennestään tuttuja ohjaajia. Myös lasten kokemukset ja toiveet pyritään huomioimaan sijaisten käytössä.

Kaikki sijaiset perehdytetään yksikön toimintakäytäntöihin, asiakasturvallisuuteen ja lasten erityistarpeisiin ennen itsenäistä työskentelyä. Sijaisen kelpoisuus ja tehtävän edellyttämä osaaminen varmistetaan ennen työvuorojen aloittamista.

Henkilöstövoimavarojen riittävyyden varmistaminen

Tuvalla henkilöstön voimavarojen riittävyys varmistetaan huolellisella työvuorosuunnittelulla, ennakoivalla sijaisresursoinnilla, työohjauksella, työterveyspalveluilla, kunnioittavalla esihenkilötyöllä, kehittämispäivillä, tiimipalavereilla ja henkilöstön osaamisen jatkuvalla kehittämisellä. Vahva henkilöstömitoitus (2,0) perustuu yksikön toiminnan vaatimuksiin ja lasten tuen tarpeisiin.

Aamu- ja iltavuoroihin varataan riittävä määrä työntekijöitä, jotta lasten arjen ohjaus, hoiva ja turvallisuus voidaan toteuttaa laadukkaasti ja suunnitelmallisesti. Yövuorossa on yksi, tarvittaessa kaksi yöohjaajaa lasten ja yksikön tilanteen mukaan.

Henkilöstön riittävyyttä seurataan arjessa, työvuorosuunnittelussa sekä toteutuneen työajan perusteella. Jos lasten tuen tarve muuttuu tai henkilöstön riittävyys vaarantuu esimerkiksi sairauspoissaolojen vuoksi, tilanteeseen reagoidaan työvuorojärjestelyillä, lisäresursoinnilla tai hankkimalla sijainen.

Yksikönjohtaja huolehtii siitä, että lähiesihenkilötyöhön ja henkilöstön tukemiseen on riittävästi aikaa. Henkilöstön jaksamista seurataan päivittäisessä työssä, yhteisissä keskusteluissa ja kehityskeskusteluissa.

Työterveyshuollon työpaikkaselvitys on tehty 22.6.2026 yhteistyössä Terveystalon kanssa. Työterveyshuollon kanssa tehtävää säännöllistä yhteistyötä hyödynnetään henkilöstön työkyvyn, työhyvinvoinnin ja turvallisten työolojen tukemisessa.

Määräaikaisissa palvelussuhteissa on oltava laissa tarkoitettu hyväksyttävä peruste, esimerkiksi sijaisuus. Määräaikaisuuden peruste kirjataan työsopimukseen. Lyhytaikaisten sijaisten rekrytointi kuuluu yksikönjohtajan tehtäviin. Äkillisissä sijaistarpeissa vuorossa olevat työntekijät voivat pyytää sijaisen paikalle esihenkilön ohjeistuksen mukaisesti.

Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet

Tuvalla henkilöstön rekrytoinnissa painotetaan sekä ammatillista pätevyyttä, että yksikön arvomaailmaan ja työskentelytapaan soveltuvaa henkilökohtaista soveltuvuutta. Rekrytoinnin tavoitteena on löytää sitoutuneita, vastuullisia ja lasten kohtaamiseen aidosti motivoituneita työntekijöitä.

Kaikilla rekrytoitavilla tulee olla tehtävään soveltuva koulutus. Ohjaajilta edellytetään sosiaali- tai terveysalan AMK-tutkintoa tai soveltuvan ammatillisen perustutkintoa (esim. lähihoitaja). Yöohjaajilta edellytetään vähintään lähihoitajan ammatillista tutkintoa. Kokemus lastensuojelutyöstä tai mielenterveys- ja päihdetyöstä katsotaan eduksi.

Rekrytoinnissa tarkistetaan työntekijän koulutus, työkokemus, tehtävän edellyttämä kelpoisuus ja tarvittaessa kielitaito. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattioikeudet tarkistetaan

sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä ennen työsuhteen aloittamista. Lasten kanssa työskentelevien rikostausta selvitetään lain edellyttämällä tavalla. Valinnoissa korostetaan vuorovaikutustaitoja, kykyä kohdata lapsia turvallisesti ja arvostavasti sekä valmiutta toimia moniammatillisessa työryhmässä. Tuvalla tehtävä päihde- ja riippuvuustyö edellyttää työntekijältä halua oppia ja kehittää omaa osaamistaan myös työsuhteen aikana.

Uudet työntekijät ja sijaiset perehdytetään Tuvan toimintakulttuuriin, käytäntöihin ja asiakasturvallisuuteen ennen itsenäisen työskentelyn aloittamista.

Harjoitteluun tulevat opiskelijat

Tuvalla harjoitteluun tulevat opiskelijat haastatellaan aina ennen harjoittelun aloittamista. Haastattelun perusteella arvioidaan yhdessä opiskelijan kanssa, onko Tupa sopiva harjoittelupaikka hänen osaamiselleen ja tavoitteilleen.

Opiskelijalta edellytetään rikostaustaotteen tarkistus ennen harjoittelun aloittamista. Harjoittelijalle nimetään ohjaaja, joka vastaa harjoittelun suunnittelusta ja ohjaamisesta opiskelijan tavoitteiden mukaisesti. Koko työryhmä osallistuu opiskelijan ohjaukseen ja tukemiseen arjessa.

Harjoittelijat ovat Tuvalla oppimassa ja tutustumassa lastensuojelun sijaishuollon työhön. Heitä ei lasketa henkilöstömitoitukseen, eikä heidän varaansa suunnitella yksikön henkilöstöresursseja. Harjoittelija toimii aina ohjaajan ohjauksessa eikä työskentele yksin lasten kanssa, kuljeta lapsia itsenäisesti tai osallistu lastensuojelulain mukaisiin rajoitustoimenpiteisiin.

Henkilöstön perehdyttäminen ja täydennyskoulutus

Tuvalla henkilöstön perehdyttäminen on suunnitelmallinen ja tavoitteellinen prosessi, jolla varmistetaan työntekijän turvallinen ja ammattitaitoinen toiminta osana yksikön arkea. Jokainen uusi työntekijä ja sijainen perehdytetään yksilöllisesti ja perusteellisesti ennen työtehtävien itsenäistä hoitamista.

Perehdytyksessä käytetään kirjallista perehdytyslistaa, jonka avulla varmistetaan, että kaikki keskeiset asiat käydään läpi. Perehdytyksestä vastaa nimetty perehdyttäjä yhdessä esihenkilön ja työryhmän kanssa. Perehdytyksen etenemistä seurataan, ja sen toteutuminen dokumentoidaan perehdytyslistaan.

Perehdytys kattaa muun muassa seuraavat osa-alueet:

- omavalvontasuunnitelma ja henkilöstön omavalvontavastuut
- hyvää kohtelua koskeva suunnitelma
- yksikön arvot, toimintaperiaatteet ja päivärutiinit
- asiakasturvallisuus, riskien tunnistaminen ja toimintamallit kriisitilanteissa
- vaara- ja haittatapahtumien ilmoittaminen
- lääkehoitosuunnitelma ja siihen liittyvät vastuut työntekijän tehtävien mukaisesti
- asiakirjahallinta ja kirjaamiskäytännöt

- salassapito, tietosuoja ja lainsäädäntöön liittyvät vaatimukset
- lasten kohtaaminen, osallisuuden tukeminen ja vuorovaikutus haastavissa tilanteissa
- Tuvan päihde- ja riippuvuustyön toimintatavat
- työyhteisön pelisäännöt ja tiimityön käytännöt

Päihde- ja riippuvuustyöhön liittyvään osaamiseen kiinnitetään erityistä huomiota jo perehdytysvaiheessa. Työntekijän aiempi osaaminen ja mahdolliset koulutustarpeet arvioidaan, ja tarvittavaa osaamista vahvistetaan perehdytyksellä, ohjauksella ja koulutuksella. Näin varmistetaan, että kaikilla hoito- ja kasvatustyöhön osallistuvilla työntekijöillä on riittävät valmiudet Tuvan erityiseen työskentelyyn.

Täydennyskoulutus on osa henkilöstön jatkuvaa ammatillista kehittämistä. Tuvalla on toiminnan alusta lähtien järjestetty koulutuksia muun muassa päihdeosaamisen vahvistamiseksi. Toiminnan alkuvaiheessa koulutuksia on toteutettu esiin nousseiden tarpeiden mukaan, ja jatkossa koulutusta suunnitellaan ja seurataan entistä järjestelmällisemmin. Henkilöstön osaamista on vahvistettu muun muassa päihdelääkäri Harri Seppälän konsultaatiotapaamisella elo- ja lokakuussa 2026 sekä juristi Riikka Hymylän koulutuksella, jossa käsiteltiin lastensuojelulainsäädännön ajankohtaisia muutoksia (1.10.2026 alkaen) ja niiden vaikutuksia käytännön työhön. Lisäksi syksyn 2026 koulutuskokonaisuuteen kuuluvat MAPA-koulutus ja ensiapukoulutukset.

Täydennyskoulutuksen tavoitteena on vähintään 24 tuntia koulutusta työntekijää kohden vuodessa. Koulutustarpeita arvioidaan kehityskeskusteluissa, henkilöstöpalavereissa sekä arjen työssä havaittujen tarpeiden perusteella. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että koko hoito- ja kasvatushenkilöstön päihde- ja riippuvuustyön osaaminen vahvistuu ja pysyy ajan tasalla.

Täydennyskoulutuksen painopistealueita ovat:

- päihteillä oireilevan lapsen kohtaaminen ja tukeminen
- päihde- ja riippuvuustyön osaaminen
- mielenterveystyön osaaminen
- trauma- ja kiintymyssuhdeperustainen työote
- neuropsykiatrinen osaaminen
- ensiapuvalmiudet ja turvallisuuskoulutukset
- lastensuojelulainsäädäntö ja asiakastyön juridiset kysymykset
- vuorovaikutus ja kohtaaminen
- koulunkäynnin haasteet ja koulunkäynnistä pois jäävien lasten tukeminen
- perhetyö

Henkilöstöä kannustetaan aktiivisesti kouluttautumaan, ja koulutuksiin osallistuminen mahdollistetaan työaikajärjestelyin. Toteutuneet koulutukset ja koulutustunnit dokumentoidaan työntekijäkohtaisesti, ja niiden kertymistä seurataan vuoden aikana. Koulutuksissa opittuja asioita jaetaan myös yhteisesti työryhmän kesken.

Koko henkilöstölle on järjestetty pakollisena A-klinikkasäätiön Puheeksioton perusteet -koulutus. Henkilöstön osaamisen kehittämisessä hyödynnetään myös Terveystalon konsultatiivisen päihdelääkärin Harri Seppälän kanssa tehtävää yhteistyötä. Hänen osallistumisensa ohjaajien kokouksiin tukee henkilöstön ymmärrystä päihteiden käyttöön ja riippuvuuksiin liittyvistä ilmiöistä sekä niiden tunnistamisesta ja käsittelystä Tuvan arjessa.

Lääkeluvat

Tuvalla lääkehoitoon osallistuvilta työntekijöiltä edellytetään tehtävien mukaisia, voimassa olevia lääkelupia. Lääkeluvat hankitaan yksikön lääkehoitosuunnitelman mukaisesti, ja niiden edellytyksenä ovat riittävä lääkehoidon koulutus, osaamisen varmistaminen, tarvittavat näytöt sekä perehtyminen Tuvan lääkehoidon käytäntöihin. Yksikkökohtaiset lääkeluvat myöntää ja allekirjoittaa lääkäri Harri Seppälä (Terveystalon vastuulääkäripalvelu). Lääkelupa tulee voimaan lääkärin myöntäessä ja allekirjoittaessa sen.

Lääkeluvista käy ilmi, mihin lääkehoidon tehtäviin työntekijällä on oikeus osallistua. Työntekijä toteuttaa lääkehoitoa vain oman osaamisensa ja lääkelupansa mukaisesti. Ajantasaiset lääkeluvat säilytetään yksikön lääkehuoneessa olevassa kansiossa.

Työvuorosuunnittelussa varmistetaan, että jokaisessa työvuorossa on koko vuoron ajan vähintään yksi työntekijä, jolla on voimassa oleva ja tehtävien edellyttämä lääkelupa. Lääkeluvatonta työntekijää ei sijoiteta yksin työvuoroon eikä lääkehoidosta vastaavaan vastuuvuoroon.

Yksikönjohtaja Suvi Jämsä ja sairaanhoitaja Eveliina Lamminaho vastaavat yhdessä lääkelupien voimassaolon, sisällön ja uusimistarpeiden säännöllisestä seurannasta. Uusien työntekijöiden sekä lääkeluvan uusimista tai täydentämistä tarvitsevien työntekijöiden lupatilanne varmistetaan ennen lääkehoitovastuun antamista. Lääkelupien ajantasaisuus huomioidaan ennakoivasti myös henkilöstö- ja työvuorosuunnittelussa.

Toimitilat

Tuvalla jokaisella lapsella on oma persoonallinen asuinhuone, johon kuuluu sänky, koulupöytä, vaatekaappi sekä tilaa henkilökohtaisten tavaroiden säilytykseen. Lasten huoneet sijaitsevat rakennuksen keskikerroksessa maan tasalla, ja niiden sijainnissa on huomioitu paloturvallisuus.

Yhteiskäytössä ovat keittiö, harraste- ja TV-/pelitilat, WC-tilat, suihkut, kodinhoitohuone sekä sauna. Kiinteistö sijaitsee omana yksikkönään maaseudun rauhassa, ja ympäristö tarjoaa mahdollisuuksia monipuoliseen ulkoiluun ja toimintaan.

Kellarikerroksessa sijaitsevat henkilöstö- ja kokoustilat sekä yksikön ainoa toimisto, jota käytetään muun muassa kirjaamiseen ja raportointiin. Keskikerroksessa sijaitsevat lasten asuinhuoneet ja yhteisiä tiloja. Yläkerrassa on harraste- ja kokoontumistilaa esimerkiksi perhetapaamisia varten.

Lasten läheiset ja muut tärkeät ihmiset voivat vierailla Tuvalla sovitusti. Läheisten yöpymismahdollisuus järjestetään tarvittaessa Tuvan ulkopuolisissa majoituspalveluissa. Asiakassuunnitelmaneuvottelut, muut tapaamiset ja perhetapaamiset järjestetään niihin soveltuvissa tiloissa Tuvalla tai muussa yhdessä sovitussa paikassa. Kun tapaaminen järjestetään Tuvalla, muiden lasten ja henkilöstön kanssa sovitaan tapaamisen ajaksi yhteistä tekemistä muualla, jotta tapaamiseen osallistuville voidaan turvata rauhallinen tila ja yksityisyys.

Helmimetsän Tupa

Tuvan toimitilat on muokattu lastensuojelun sijaishuollon tarpeisiin sopiviksi. Tilojen turvallisuutta, kuntoa ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan jatkuvasti osana päivittäistä toimintaa ja omavalvontaa. Turvallisuusvastaava Pekka Saastamoinen osallistuu tilojen ja toimintaympäristön turvallisuuden seurantaan. Henkilöstö tuo havaitsemansa puutteet esiin esihenkilöille, ja tarvittavat huolto- ja korjaustoimenpiteet järjestetään viivytyksettä. Turvallisuuteen liittyvistä poikkeamista tehdään ilmoitus käytössä olevan Forms-ilmoitusmenettelyn mukaisesti.

Toimitilojen turvallisuutta ja terveellisyyttä on arvioitu myös viranomaistarkastuksissa. Poistumisturvallisuusselvitys on päivitetty 30.3.2026 ja palotarkastus tehty 22.4.2026. Terveydensuojelutarkastus on tehty 8.6.2026, ja tarkastuksen tulos oli myönteinen. Tarkastusten havainnot ja mahdolliset kehittämistarpeet huomioidaan tilojen ylläpidossa ja omavalvonnassa.

Teknologiset ratkaisut

Tuvalla teknologisia ratkaisuja hyödynnetään yksikön turvallisuuden, tiedonkulun ja päivittäisen toiminnan tukena. Käytössä olevien laitteiden ja järjestelmien toimivuutta sekä turvallisuutta seurataan osana omavalvontaa.

Tuvan tietosuoja- ja tietoturvaratkaisujen toteutuksessa hyödynnetään Infin-IT asiantuntemusta ja palveluita. Infin-IT on toteuttanut yksikön tietosuojaan liittyviä ratkaisuja sekä huolehtinut muun muassa palomuureista ja käytössä olevien tietokoneiden ja puhelinten tietoturvallisesta käyttöönotosta ja suojaamisesta.

Kiinteistön turvallisuutta kehitetään jatkuvasti, ja kameravalvonnan mahdollista käyttöönottoa suunnitellaan. Tuvalla ei kuitenkaan ole tällä hetkellä käytössä kameravalvontaa, eivätkä kiinteistössä olevat kamerat ole käytössä. Mahdollisen kameravalvonnan tarkoituksena olisi suojata omaisuutta, ennaltaehkäistä rikoksia ja ilkivaltaa sekä lisätä kiinteistön alueella liikkuvien turvallisuutta. Ennen käyttöönottoa arvioidaan kameravalvonnan tarpeellisuus ja toteutustapa huomioiden erityisesti lasten yksityisyyden suoja, tietosuoja sekä voimassa oleva lainsäädäntö. Kameravalvonnasta laaditaan tarvittava tietosuojadokumentaatio, sen käytöstä tiedotetaan asianmukaisesti ja henkilöstö perehdytetään sen käyttöön ennen mahdollista käyttöönottoa.

Turvallisuutta on varmistettu myös Securitaksen vartiointipalveluun liitetyillä hätäkutsupainikkeilla. Henkilöstöstä nimetty turvallisuusvastaava Pekka Saastamoinen huolehtii muun muassa hätäkutsupainikkeiden toimivuuden säännöllisestä testaamisesta. Lasten käytössä ei ole erillisiä turva- tai kutsulaitteita.

Kiinteistön ulko-ovet ovat lukittuina ulkopuolelta. Lapsilla on vapaa mahdollisuus liikkua ja poistua yksiköstä sovitun mukaisesti.

Teknisten laitteiden ja järjestelmien häiriötilanteisiin varaudutaan siten, että henkilöstöllä on tiedossa vaihtoehtoiset toimintatavat. Havaitut viat ja turvallisuuspuutteet ilmoitetaan esihenkilöille, ja tarvittavat korjaustoimenpiteet järjestetään yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa. Teknologisten ratkaisujen toimivuutta, turvallisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan säännöllisesti osana yksikön omavalvontaa.

Terveydenhuolto

Helmimetsän Tupa

Tuvalla on tarvittavat välineet ja tarvikkeet lasten terveyden ja hyvinvoinnin seuraamiseen sekä ensiaputilanteisiin. Käytössä ovat muun muassa verenpainemittari, lämpömittari, henkilövaaka, verensokerimittari, alkometri, pikahuumeseulat, raskaustestit, ensiapupakkaus ja haavanhoitotarvikkeet. Välineet tukevat lasten voinnin seurantaa ja mahdollistavat nopean ensiavun sekä tarvittaessa jatkohoitoon ohjaamisen.

Välineiden kunnosta, toimivuudesta ja turvallisuudesta huolehditaan säännöllisesti. Tarvikkeita täydennetään ja laitteita huolletaan tai uusitaan tarpeen mukaan. Henkilöstö perehdytetään välineiden asianmukaiseen ja turvalliseen käyttöön, ja niitä käytetään valmistajan ohjeiden mukaisesti.

Lääkinnällisten laitteiden ja muiden käytössä olevien välineiden turvallisuuden seurannasta vastaa sairaanhoitaja Eveliina Lamminaho yhteistyössä vastaavan ohjaajan Jonna Pihlajamäen kanssa. Havaitut viat ja vaaratilanteet ilmoitetaan viipymättä yksikön vastuuhenkilölle, ja tarvittavat korjaavat toimenpiteet käynnistetään. Lääkinnällisiin laitteisiin liittyvissä vaaratilanteissa noudatetaan voimassa olevia ilmoitusvelvollisuuksia ja tarvittaessa tehdään ilmoitus Fimealle sekä laitteen valmistajalle tai muulle asianmukaiselle taholle.

Yksikössä on erillinen lääkehuone, johon lapsilla ei ole pääsyä. Lääkkeet säilytetään lukituissa tiloissa lasten ulottumattomissa, kolmen lukituksen takana. Huumausaineiksi luokiteltavat N-lääkkeet säilytetään neljän lukituksen takana. Lääkkeiden säilytyksessä ja lääkehoidon toteuttamisessa noudatetaan yksikön lääkehoitosuunnitelmaa. Lääkehoidon tilojen ja lääkkeiden säilytyksen turvallisuutta seurataan osana yksikön omavalvontaa.

8 ASIAKASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN

Asiakastyön kirjaaminen

Tuvalla asiakastyön kirjaaminen on keskeinen osa laadukasta ja turvallista lastensuojelun sijaishuoltoa. Kirjaukset tehdään ajantasaisesti, huolellisesti ja viipymättä, jotta lapsen hoitoa, kasvatusta ja palvelun toteutumista voidaan suunnitella, seurata ja arvioida asianmukaisesti. Kirjaamisessa huomioidaan lapsen yksityisyyden suoja, oikeusturva ja asiakasturvallisuus.

Jokaisessa työvuorossa huolehditaan lasten päivittäiskirjauksista. Kirjaamisvastuut jaetaan työvuorossa olevien työntekijöiden kesken vuoronvaihtoraporttien yhteydessä. Kirjaukset tehdään mahdollisimman pian tapahtumien jälkeen. Rajoitustoimenpiteisiin liittyvät kirjaukset ja rajoituspäätökset tehdään viipymättä lainsäädännön ja yksikön ohjeiden mukaisesti.

Kirjaamisessa noudatetaan voimassa olevaa asiakastietolainsäädäntöä, viranomaismääräyksiä sekä yksikön kirjallisia kirjaamisohjeita. Kirjaamisen yhdenmukaisuutta, riittävyyttä ja ajantasaisuutta seurataan osana päivittäistä asiakastyötä ja esihenkilötyötä. Mikäli kirjauksissa havaitaan puutteita tai epäselvyyksiä, ne käsitellään työntekijän kanssa ja tarvittaessa annetaan lisäohjausta. Yhteisiä kirjaamiskäytäntöjä tarkennetaan henkilöstön kanssa, jotta kirjaukset ovat sisällöltään riittäviä ja yhdenmukaisia.

Kirjausten sisältö

Asiakaskirjauksiin sisällytetään lapsen tilanteen ja palvelun toteutumisen kannalta tarpeelliset ja olennaiset tiedot, kuten:

- lapsen hyvinvointiin, vointiin ja terveydentilaan liittyvät havainnot
- lapsen hoitoon, kasvatukseen ja asiakassuunnitelman tavoitteisiin liittyvät asiat
- toteutuneet toimenpiteet, tapahtumat ja niiden seuranta
- lapsen osallistuminen, mielipiteet, näkemykset ja kokemukset
- muut lapsen arkeen, turvallisuuteen ja sijaishuollon toteutumiseen liittyvät keskeiset tapahtumat.

Kirjaamisessa huomioidaan lapsen oma näkökulma. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään osallistavaa kirjaamista, jossa lapsi voi yhdessä työntekijän kanssa tarkastella arkeensa liittyviä tapahtumia ja kirjattavia asioita.

Tietojärjestelmät ja käyttöoikeudet

Tuvalla asiakastiedot kirjataan sähköiseen Nappula-asiakastietojärjestelmään. Järjestelmää käytetään henkilökohtaisilla käyttäjätunnuksilla ja asianmukaisilla tunnistautumistavoilla. Käyttäjätunnuksia ei luovuteta toisten käyttöön.

Kaikille asiakastietoja työtehtävissään käsitteleville työntekijöille, myös sijaisille, järjestetään tehtävien edellyttämät henkilökohtaiset käyttöoikeudet. Käyttöoikeudet määritellään työntekijän tehtävien ja tiedonsaantitarpeen perusteella siten, että työntekijällä on pääsy vain niihin tietoihin ja toimintoihin, joita hän tarvitsee työssään. Käyttöoikeuksia tarkistetaan ja muutetaan työtehtävien muuttuessa, ja ne poistetaan, kun niiden peruste päättyy.

Henkilökohtaiset käyttäjätunnukset mahdollistavat järjestelmän käytön jäljitettävyyden ja lokitietojen tarkastamisen. Henkilöstö huolehtii siitä, etteivät asiakastiedot ole sivullisten nähtävillä tai saatavilla.

Tietojärjestelmien käytön asianmukaisuutta ja käyttöoikeuksien hallintaa valvovat yksikönjohtaja Suvi Jämsä ja vastaava ohjaaja Jonna Pihlajamäki.

Sosiaalihuollon Kanta-palvelujen käyttöönotto

Sosiaalihuollon asiakastietojen tallentamista Kanta-palveluihin koskeva uudistus tuli voimaan 1.9.2026. Helmimetsän Tuvalla Kanta-yhteyden käyttöönotto on käynnissä, mutta käyttöönottoon liittyvät tekniset ja toiminnalliset järjestelyt ovat vielä kesken. Käyttöönottoa edistetään yhteistyössä asiakastietojärjestelmän toimittajan, rekisterinpitäjinä toimivien hyvinvointialueiden ja muiden tarvittavien yhteistyötahojen kanssa.

Tuvalla asiakastyön kirjaamista jatketaan Nappula-asiakastietojärjestelmään voimassa olevien kirjaamisohjeiden mukaisesti. Käyttöönottovaiheen aikana huolehditaan kirjaamisen jatkuvuudesta, asiakastietojen turvallisesta käsittelystä sekä siitä, että tietojen tallentamiseen ja välittämiseen liittyviä ohjeita noudatetaan.

Lastensuojelun asiakastietojen näkyvyyteen liittyvät kysymykset käsitellään lapsikohtaisesti yhteistyössä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Sosiaalityöntekijä arvioi ja määrittää toimivaltansa mukaisesti tarvittavat asiakaskohtaiset rajaukset sille, mitä tietoja voidaan näyttää OmaKannassa lapselle tai hänen huoltajalleen. Rajauksissa huomioidaan voimassa oleva lainsäädäntö, lapsen etu, yksityisyyden suoja ja tiedonsaantioikeudet.

Tuvan henkilöstö noudattaa rekisterinpitäjän ja lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän antamia ohjeita sekä huolehtii siitä, että asiakastiedot kirjataan asianmukaisesti myös käyttöönottovaiheessa. Henkilöstöä perehdytetään Kanta-palvelujen käyttöön ja muuttuviin toimintatapoihin käyttöönoton edetessä.

Henkilöstön perehdytys ja kirjaamisosaamisen varmistaminen

Asiakastietojen käsittelyyn, tietosuojaan, salassapitoon ja Nappula-asiakastietojärjestelmän käyttöön perehdyttäminen kuuluu yksikön perehdytyssuunnitelmaan. Perehdytys koskee myös sijaisia. Työntekijän tulee hallita tehtäviensä edellyttämät kirjaamiskäytännöt ja tietojärjestelmien turvallinen käyttö.

Koko henkilöstölle järjestettiin 3.6.2026 koulutus asiakastietojen kirjaamisesta ja käsittelystä sekä Kanta-palveluihin siirtymisestä. Esihenkilöille järjestettiin pääkäyttäjäkoulutus 13.8.2026. Henkilöstön osaamista vahvistetaan lisäksi käytännön ohjauksella, yhteisten kirjaamiskäytäntöjen läpikäynnillä sekä tarvittaessa lisäkoulutuksilla. Kanta-palveluihin siirtymiseen liittyvää osaamista varmistetaan myös henkilöstölle suunnatulla osaamisen arvioinnilla.

Muuttuvista kirjaamisohjeista, lainsäädännöstä ja viranomaismääräyksistä tiedotetaan henkilöstölle. Esihenkilöt seuraavat kirjaamisen laatua ja huolehtivat siitä, että mahdollisiin osaamispuutteisiin puututaan.

Helmimetsän Tupa

Tietosuoja ja lainsäädäntö

Asiakastietojen käsittelyssä noudatetaan lakia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä (703/2023), EU yleistä tietosuoja-asetusta (GDPR), lakia sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) sekä muuta soveltuvaa lainsäädäntöä ja viranomaismääräyksiä.

Henkilöstöä sitovat salassapito- ja vaitiolovelvollisuudet. Työntekijöiden kanssa tehdään kirjalliset salassapito- ja vaitiolosopimukset. Salassapitovelvollisuus jatkuu myös työsuhteen päättymisen jälkeen.

Tuvan tietoteknisten ratkaisujen ylläpidossa ja tietoturvan teknisessä toteutuksessa hyödynnetään Infin-IT Oy palveluita.

Tietoturvasuunnitelma

Tuvan käyttöön on laadittu asiakastietolain (703/2023) 77 § mukainen tietoturvasuunnitelma. Suunnitelma on laadittu 13.11.2025 ja tarkastettu sekä päivitetty viimeksi 27.6.2026.

Tietoturvasuunnitelmassa kuvataan asiakas- ja henkilötietojen turvalliseen käsittelyyn, tietojärjestelmien käyttöön, käyttöoikeuksien hallintaan, salassapitoon sekä tietoturva- ja tietosuojapoikkeamien käsittelyyn liittyvät toimintatavat. Suunnitelma ja siihen liittyvät ohjeet ovat henkilöstön saatavilla perehdytyskansiossa.

Tietoturvasuunnitelman toteutumisesta Tuvalla vastaa vastaava ohjaaja Jonna Pihlajamäki. Suunnitelmaa tarkastellaan ja päivitetään tarvittaessa toiminnan, tietojärjestelmien, teknisten ratkaisujen tai lainsäädännön muuttuessa.

Tietoturvapoikkeamat ja häiriötilanteet

Henkilöstön tulee ilmoittaa havaitsemastaan tai epäilemästään henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta, tietojärjestelmän toimintahäiriöstä tai muusta tietoturvapoikkeamasta viipymättä esihenkilölle. Tarvittaessa tilanteen selvittämisessä hyödynnetään Infin-IT asiantuntemusta. Tapahtumasta tehdään yksikön käytäntöjen mukainen poikkeamailmoitus.

Mahdollinen henkilötietojen tietoturvaloukkaus ilmoitetaan ilman aiheetonta viivytystä rekisterinpitäjälle eli lapsen sijoittaneelle hyvinvointialueelle. Rekisterinpitäjä arvioi velvollisuuden ilmoittaa loukkauksesta tietosuojavaltuutetulle ja rekisteröidylle voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Tupa osallistuu tilanteen selvittämiseen ja tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseen.

Jos tietojärjestelmässä havaitaan olennaisten vaatimusten poikkeama tai tietoverkkoon kohdistuva tietoturvallisuuden häiriö, tilanteen vaikutukset asiakastietojen turvalliseen käsittelyyn arvioidaan viipymättä. Tarvittavat ilmoitukset tehdään asiakastietolain 90 § ja muun soveltuvan sääntelyn mukaisesti yhteistyössä järjestelmätoimittajan ja muiden asianomaisten tahojen kanssa.

Häiriötilanteen aikana huolehditaan asiakastietojen luottamuksellisuudesta, eheydestä ja saatavuudesta sekä tarvittavista vaihtoehtoisista toimintatavoista. Tilannetta seurataan ja korjaavia toimia jatketaan koko häiriön ajan, kunnes tietojärjestelmän turvallinen käyttö voidaan varmistaa.

Helmimetsän Tupa

Vastuut

Jokainen työntekijä vastaa omien kirjaustensa asianmukaisuudesta, oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta sekä asiakastietojen turvallisesta käsittelystä.

Yksikönjohtaja Suvi Jämsä vastaa asiakastietojen käsittelyn asianmukaisuuden yleisestä valvonnasta. Vastaava ohjaaja Jonna Pihlajamäki toimii ohjaajien lähiesihenkilönä, seuraa kirjaamisen toteutumista käytännön työssä ja vastaa tietoturvasuunnitelman toteutumisen seurannasta. Yksikönjohtaja ja vastaava ohjaaja huolehtivat yhdessä henkilöstön perehdytyksestä, ohjeistuksesta ja kirjaamisosaamisen ylläpitämisestä.

Lapsen oikeudet ja rekisterinpitäjän vastuut

Lapsella on oikeus saada tietoa häntä koskevien henkilötietojen käsittelystä sekä käyttää lainsäädännön mukaisia tarkastus- ja oikaisuoikeuksiaan. Myös lapsen laillisella edustajalla tai muulla asianosaisella voi olla tiedonsaantioikeuksia lainsäädännössä säädetyin edellytyksin.

Helmimetsän Tupa ei toimi sijoitettujen lasten asiakastietojen rekisterinpitäjänä, vaan käsittelee asiakastietoja rekisterinpitäjän ohjeiden ja sopimusten mukaisesti. Rekisterinpitäjänä toimii lapsen sijoittanut hyvinvointialue.

Tuvan tehtäviin kuuluvat asiakastietojen asianmukainen kirjaaminen ja tallentaminen, oman henkilöstön käyttöoikeuksien hallinta, henkilötietojen käsittelyn ohjaus ja valvonta sekä tarvittavien asiakirjojen toimittaminen rekisterinpitäjälle. Tupa tekee yhteistyötä rekisterinpitäjän kanssa lapsen tietosuojaoikeuksien toteuttamiseksi.

Tietojen tarkastamista tai oikaisua koskevat pyynnöt ohjataan asianomaiselle rekisterinpitäjälle. Yksikönjohtaja neuvoo tarvittaessa lasta ja hänen läheisiään pyynnön tekemisessä.

Tietosuojavastaava

Tuvan tietosuojavastaavana toimii vastaava ohjaaja Jonna Pihlajamäki. Yksikölle on laadittu salassa pidettävien henkilötietojen käsittelyä koskeva seloste. Tietosuojavastaavan yhteystiedot ovat henkilöstön saatavilla, ja tietosuojaan liittyvissä kysymyksissä henkilöstö voi olla yhteydessä häneen.

9 YHTEENVETO TOIMINNAN KEHITTÄMISESTÄ

Helmimetsän Tuvan toiminnan ajankohtaisissa kehittämiskohteissa painottuvat henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja koulutusten suunnitelmallinen seuranta, asiakastyön kirjaamiskäytäntöjen yhtenäistäminen, lääkehoidon turvallisuuden varmistaminen sekä omavalvonnan seurannan ja dokumentoinnin kehittäminen. Myös sosiaalihuollon Kanta-palvelujen käyttöönotto ja siihen liittyvien toimintatapojen vakiinnuttaminen ovat ajankohtaisia kehittämiskohteita.

Tuvalla suunnitellaan vuosikellon laatimista toiminnan ja omavalvonnan suunnitelmallisuuden tueksi. Vuosikellon tarkoituksena on selkeyttää muun muassa asiakirjojen tarkastamisen ja päivittämisen, henkilöstökoulutusten, turvallisuuteen liittyvien tarkastusten sekä omavalvonnan seurannan aikatauluja ja vastuita. Vuosikello otetaan käyttöön sen valmistuttua.

Kehittämiskohteita ja niiden edistymistä arvioidaan osana yksikön toimintaa. Kehittämistoimenpiteiden kokonaisuuden seurannasta vastaa yksikönjohtaja Suvi Jämsä yhdessä vastaavan ohjaajan Jonna Pihlajamäen ja muun henkilöstön kanssa.

Helmimetsän Tupa

10 OMAVALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA

Omavalvontasuunnitelman toteutumista seurataan jatkuvasti osana Helmimetsän Tuvan toimintaa. Havaitut puutteet korjataan ja suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.

Omavalvonnan toteutumisen seurannasta, havaituista puutteista ja niiden korjaamisesta laaditaan selvitys vähintään neljän kuukauden välein. Selvitys ja seurannan perusteella tehdyt muutokset julkaistaan yksikön verkkosivuilla sekä pidetään julkisesti nähtävillä yksikössä. Salassa pidettäviä tietoja ei julkaista.

Yksikönjohtaja Suvi Jämsä vastaa omavalvontasuunnitelman seurannasta, ajantasaisuudesta ja seurantaselvitysten julkaisemisesta yhteistyössä vastaavan ohjaajan Jonna Pihlajamäen ja muun henkilöstön kanssa. Suunnitelmaan tehdyt muutokset käsitellään henkilöstön kanssa.

Laadittu 31.7.2025
Päivitetty 1.6.2026
Päivitetty 23.10.2026

Suvi Jämsä
Yksikönjohtaja
Helmimetsän Tupa